

Kondorosi Közös Önkormányzati Hivatal

5553 Kondoros, Hősök tere 4-5.

Központi telefon:+36/ 66/589-300, Fax.:+36/ 66/589-302.

e-mail: polhi@kondorosiktv.hu

Tárgy: Jegyzőkönyvi kivonat.

Ügyintéző: Tímár Livia

*Kivonat a Kardos Község Önkormányzat Képviselő- testületének
2018. december 27-én megtartott ülésének jegyzőkönyvéből:*

104/2018. (XII.27.) sz. KT. határozat

Kardos Község Önkormányzat Képviselő-testülete *elfogadja* Kardos Község
Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

Határidő : Azonnal

Felelős : Brlás János polgármester

Brlás János sk.
polgármester

Szebegyinszki Pálné sk.
aljegyző

A kivonat hiteles!

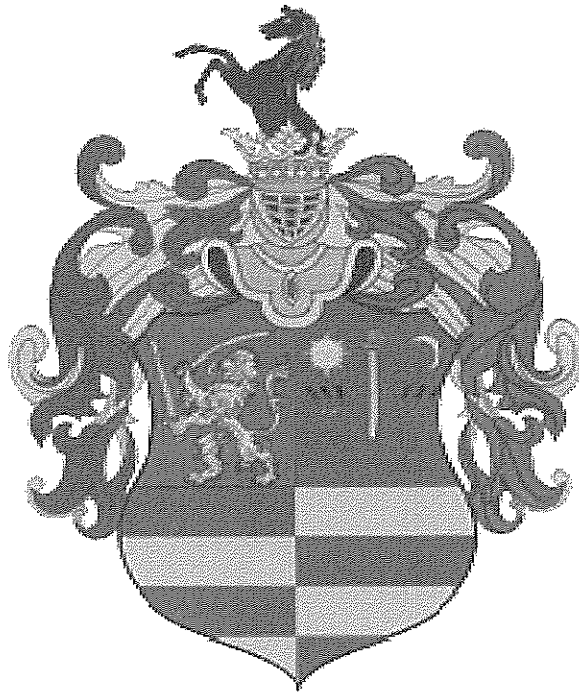
Kondoros, 2018. december 27.

Tímár Livia
igazgatási előadó

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Kardos Község Önkormányzata

2018-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	3
Célok	4
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	6
1. Jogszabályi háttér bemutatása	6
2. Stratégiai környezet bemutatása	6
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	33
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	43
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	49
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	54
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	63
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	65
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	66
1. A HEP IT részletei	66
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	66
A beavatkozások megvalósítói	66
Jövőképiünk.....	67
Az intézkedési területek részletes kifejtése	69
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	79
3. Megvalósítás.....	81
A megvalósítás előkészítése	81
A megvalósítás folyamata	81
Monitoring és visszacsatolás.....	83
Nyilvánosság	83
Érvényesülés, módosítás.....	85
4. Elfogadás módja és dátuma	86

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Kardos Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A település jelenlegi területe Szarvas külterülete volt. 1952-ben alakult Örménykút község, melynek részét képezte a „Kondorosi Holdak” nevű tanyaközpont is, mely tulajdonképpen Kardos területét jelentette. 1958-ban készült a tanyaközpont házhelyrendezési terve. Ezzel kijelölésre került a község mai belterületének helye. A község 1969-ben lett önálló település. 1977-ben Örménykúttal közös tanácsú községgé válik, 1981-ben mindkét település csatlakozik Csabacsúd Nagyközségi Közös Tanácshoz. 1988-ban kezdeményezett helyi népszavazás eredményeként Kardos község 1989-től önálló község.

A településen a megélhetést alapvetően a föld biztosította és biztosítja ma is. Még Szarvas részeként 1951-ben kezdődött meg Kardoson a „tévesztés”, a mezőgazdasági termelés szocialista átszervezése. Több különböző nevű és profilú kísérlet után 1962-ben jött létre a Kardosi Egyetértés Mg.Tsz., mely gyors fejlődésnek indul, s a rendszerváltásig meghatározója lett településünk életének. 1992-ben, az addig jól működő Tsz. szétesett, felszámolásra került, s ez alapvetően meghatározta a 90-es éveket. Az ezzel egyidőben induló mezőgazdasági tulajdonosi szerkezet átalakítása a település egész életére mind a mai napig kihatással van. A Tsz.-ből erős, számottevő munkalehetőséget biztosító gazdasági társaság nem jött létre, így a zömében tsz. tagságú lakosság megélhetése veszélybe került, csak más településen található munkalehetőséget.

A település fejlődése alapvetően a térség fejlődésétől függ, ennek legnagyobb húzóerőt az M44-es gyorsforgalmi út kiépítése adna.

Értékeink, küldetésünk

A megkülönböztetés tilalma, egyenlő bánásmód:

Az egyenlő bánásmód elveinek tiszteletben tartása és az esélyegyenlőség elősegítése érdekében támogató intézkedéseket hoznak.

A munkáltató elkötelezettséget vállal, hogy a foglalkoztatás során megelőzi és megakadályozza a munkavállalók hátrányos megkülönböztetését. Ez kiterjed a munkaerő-felvételre, az alkalmazásnál a munkabérek, a jövedelmek, a juttatások, a képzés, a továbbképzés és egyéb ösztönzések meghatározására, az áthelyezés, a felmondás és egyéb foglalkoztatással összefüggő esetekre. Kiterjed továbbá a munkavállalók bárminemű, különösen koruk, nemük, családi állapotuk, nemzetiségük, fajuk, származásuk, vallásuk, politikai meggyőződésük stb. miatti diszkriminációra. Ez alól kivétel a foglalkoztatás jellegéből, vagy természetéből egyértelműen következő, szükséges megkülönböztetés esetei. Kiemelt figyelmet fordít a munkavállalók életkora, neme, nemzetiségi hovatartozása, családi vagy egészségügyi állapota miatt bekövetkező közvetlen vagy közvetett megkülönböztetés megelőzésére, megszüntetésére.

Az emberi méltóság tiszteletben tartása

A munkáltató a foglalkoztatás során tiszteletben tartja a munkavállalók emberi értékeit, méltóságát, egyediségét. A munkáltató a saját és a munkavállalók érdekeit figyelembe véve, azokat összeegyeztetve olyan munkafeltételeket, munkakörülményeket, munkahelyi légkört alakít ki, amelyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzéséhez és megerősítéséhez hozzájárulnak.

Partneri kapcsolat, együttműködés

A munkáltató a foglalkoztatási viszony keretei között is a partnerség elvének érvényesítésére törekszik. Ennek érdekében átlátható szerződéses viszonyokat alakít ki, szem előtt tartva a kölcsönös előnyök egyidejű biztosítását.

Társadalmi szolidaritás

A foglalkoztatás vagy más, társadalmilag hasznos tevékenység során semmilyen korú, nemű, nemzetiségű, családi vagy egészségügyi állapotú munkavállaló sem értékesebb a társadalom számára a másikonál.

Társadalmunk minden tagjának érdeke a szolidaritás erősítése, amely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit.

Méltányos és rugalmas elbánás

A megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód elve nem alkalmas az összes létező egyenlőtlenség megszüntetésére, amely érheti a munkavállalókat foglalkoztatásuk során. A munkáltató olyan pozitív, méltányos és rugalmas intézkedéseket dolgoz ki, amelyek elősegítik az érintettek foglalkoztatási pozíciójának javulását, megőrzését.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Kardos település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Kardos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete és szervei döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a település nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházaival, önszerveződésekkel, társulásaival, egyesületeivel és alapítványaival közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Helyi Vidékfejlesztési Stratégia
- Településfejlesztési Koncepció

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A szarvasi kistérség területe 822 km², lakosainak száma 45.577 fő, népsűrűsége 55,4 fő/km². A kistérséget nyolc település alkotja: Szarvas város, Gyomaendrőd város, valamint Békésszentandrás, Csabacsúd, Hunya, Kardos, Kondoros, Örménykút községek.

A kedvezményezett kistérségek besorolásáról szóló 311/2007.-es kormányrendelet alapján a kistérség hátrányos helyzetű, azonban nem tartozik a leghátrányosabb helyzetű és a komplex programmal segítendő leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé. A régió 25 kistérsége közül 19 tartozik a hátrányos helyzetű kistérségek közé, melyek közül 3 leghátrányosabb helyzetű, 5 pedig komplex programmal támogatott leghátrányosabb helyzetű besorolást kapott. A Dél-alföldi régióban tehát mindössze 6 olyan kistérség van, amely a fenti kormányrendelet alapján nem számít hátrányos helyzetűnek. A kistérséghez tartozó települési önkormányzatok képviselő-testületei önálló jogi személyiséggel rendelkező többcélú kistérségi társulást hoztak létre, amely rögzíti a társult települések közötti funkcionális munkamegosztás főbb kereteit.

A társulás neve: Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása, székhelye Szarvas város.

A Többcélú Társulás összetett funkciót lát el:

- 1) biztosítja a kistérséghez tartozó települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszere szervezeti keretét,
- 2) biztosítja, megszervezi, összehangolja és fejleszti a térségi közszolgáltatásokat, különös figyelemmel az egyes települések önkormányzatainak teljesítőképességét meghaladó önkormányzati feladathatáskör, valamint a közszolgáltatási rendszer közös, ill. térségi rendszerének kialakítására, szervezésére, összehangolására, működtetésére, fejlesztésére,
- 3) összehangolja, integrálja, fejleszti a térség intézményrendszerének feladatellátását,
- 4) koordinálja és fejleszti a feladatellátás feltétel- és forrásrendszerét,
- 5) ellátja a közigazgatási (államigazgatási) feladat- és hatásköröket.

A kistérségben Szarvas a kistérségi központ, ebből fakadóan a szolgáltatók a városban, mint kistérségi körzetközpontban koncentrálnak:

1. Közszolgáltatások

- Ivóvízellátás (Szarvas, Csabacsúd)
- Hulladékszállítás (Szarvas, Csabacsúd)
- Regionális szúnyoggyérítés a holtágak mentén (Szarvas, Békésszentandrás)

2. Közoktatás

- Szarvas Város Pedagógia Szolgálat 2002. január 1-től deklaráltan kistérségi feladatot lát el.
- Középszintű oktatás, kollégiumi ellátás. Nem deklarált formában a kistérségi együttműködés kereteibe is illeszkedik.
- Nemzetiségi nyelvi oktatás (szlovák nyelvű).
- Alapfokú minősített művészetoktatás.

3. Egészségügyi ellátás

- A kistérség teljes területére kiterjedő központi orvosi ügyeleti szolgálat. Szarvas Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája
- Járóbeteg szakorvosi ellátás: Szarvas majdnem teljes körű kistérségi feladatot lát el valamennyi társult település lakossága számára (A kistérségben Gyomaendrődön is van szakrendelő, így Gyomaendrőd Város és Hunya Községben nem kötelezi szakorvosi ellátás Szarvas).
- Védőnői és iskola-egészségügyi ellátás mikrotársulás keretében, Csabacsúd, Kardos, Örménykút és Szarvas részvételével.

4. Környezetvédelem

- Kistérségi Környezetvédelmi Program megalkotása /1995. évi LIII tv. 46. §./
- Regionális hulladéklerakó megépítése.
- Körös-Holtág rehabilitáció.

5. Közigazgatás (Jogszabály alapján)

- Okmányirodai, gyámhivatali, kiemelt építéshatósági feladatok
- Országgyűlési képviselő- és helyi önkormányzati választások.

6. Katasztrófa-elhárítási, védelmi feladatok

7. Nem önkormányzati, de kistérségi szinten ellátott feladatok:

- APEH ügyintézés
- TB. és nyugdíjügyintézés
- Tisztiorvosi szolgálat (ÁNTSZ)
- Földhivatali ügyintézés (Körzeti Földhivatal)
- Állategészségügyi feladatok
- Növényvédelmi szolgálat

8. Körös-szögi Kistérségi Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Társaság (a kistérség összes településén)

9. Falugazdász hálózat (Szarvas, Kondoros)

10. Agrárkamarai szaktanácsadói hálózat (Szarvas, Kondoros)

11. Kistérségi iroda (Szarvas)

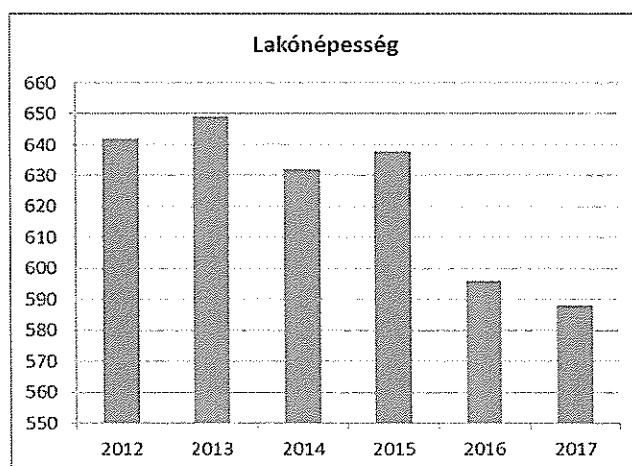
A kistérséghez nyolc település tartozik. Valamennyi település önálló önkormányzattal, főállású polgármesterrel rendelkezik. A kistérségben Örménykút és Hunya településeken, valamint Kardos és Kondoros településeken körjegyző látja el a feladatokat. A közigazgatási térségi feladatokat Szarvas város látja el.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatai kiemelésével

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő	Változás
2012	642	bázis év
2013	649	101,1%
2014	632	97,4%
2015	638	100,9%
2016	596	93,4%
2017	588	98,7%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Kardos területe 42,79 km², ennek 1,2 %-a belterület, 98,8 %-a külterület. A lakosság 50,56 %-a él külterületen. A belterületre történő bevándorlás az 1970-es és 80-as évek között volt a legintenzívebb, ekkor jelentett legnagyobb differenciát a közműellátottság. Azonban ma is a település lakóinak közel fele él külterületen, ami a település feladatellátását specializálja. A tanyavilág sajátos helyezte az ott élő főleg idős korú lakosság problémáinak önálló kezelését igényli. Ennek legfontosabb feladatai a megfelelő infrastruktúra, szociális és egészségügyi ellátás biztosítása, a közbiztonság javítása.

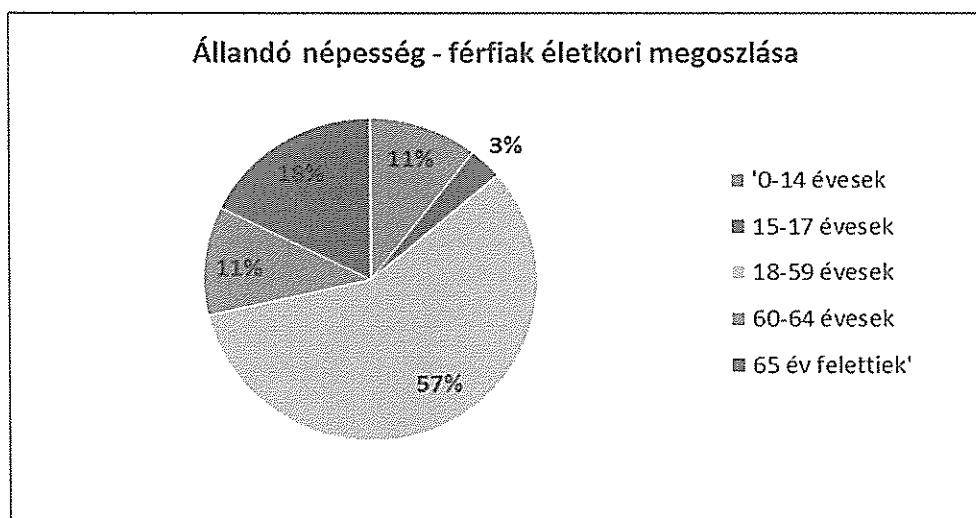
A település népessége évről-évre csökken, kiugró adat a 2010. év, azonban 2012.-ben némi gyarapodás tapasztalható a lakosság számában.

Amint az közismert, Magyarország lakossága folyamatosan csökken. Jelentős különbség van azonban az ország, illetve a régió egyes területei között a fogyás mértékét tekintve. A Dél-Alföld népessége az elmúlt 10 év során nem egészen 3,6%-kal csökkent. Békés megye esetében ugyanez a mutató jóval kedvezőtlenebb képet mutat: a régió megyéi közül összességében itt a legrosszabb a helyzet.

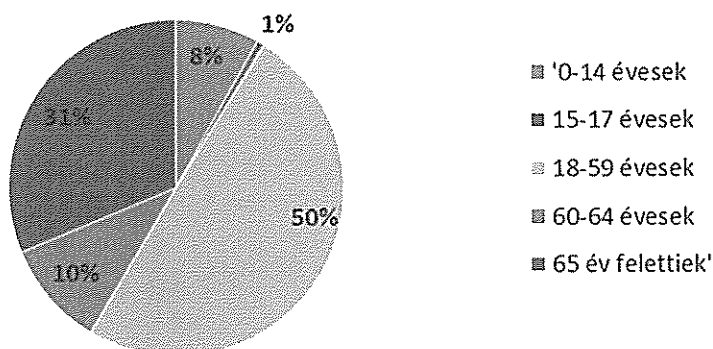
2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	311	294	605	51,40%	48,60%
0-2 évesek			16	2,64%	
0-14 éves	33	24	57	5,45%	3,97%
15-17 éves	10	2	12	1,65%	0,33%
18-59 éves	179	146	325	29,59%	24,13%
60-64 éves	34	30	64	5,62%	4,96%
65 év feletti	55	92	147	9,09%	15,21%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

A 2012. évi adatok alapján a táblázat adataiból, valamint a diagramból jól látható, hogy Kardos nemenkénti aránya a férfiak felé billen, korcsoportos bontásban ez az arány csak a 65 év feletti'ek esetében nem igaz, akik körében több nő van.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	8	7	-1
16 éves gyermekek száma	9	5	-4
17 éves gyermekek száma	7	6	-1
Összesen	24	18	-6

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	156	60	260,00%
2013	158	57	277,19%
2014	155	60	258,33%
2015	159	59	269,49%
2016	147	57	257,89%
2017	148	59	250,85%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési mutatók alapján elmondható, hogy Kardos lakossága jelentősen öregszik. A lakosság számában a fiatalok egyre kevesebben vannak, a korfa a város esetében az országos átlaghoz hasonlítható.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2012	14	23	-9	13,6
2013	27	15	12	18
2014	12	24	-12	18,49
2015	15	23	-8	12,64
2016	10	30	-20	33,06
2017			0	

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

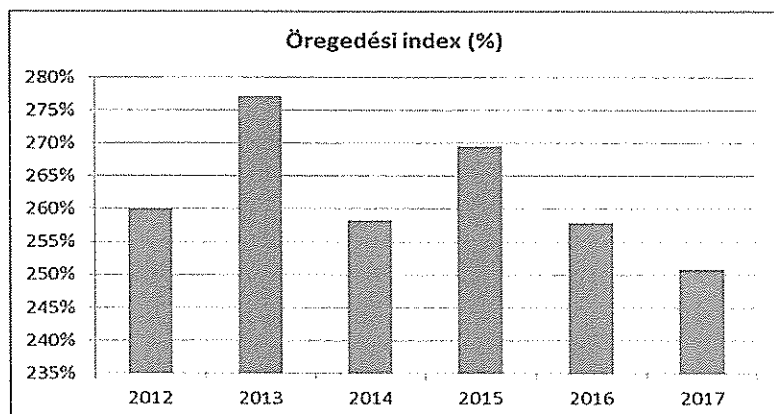
A vándorlás a településen probléma – a község népességmegtartó ereje nem elég erős – a változások mértékét tekintve azt is hangsúlyoznunk kell, hogy a folyamatos és jelentős népességvesztésnek ez lehet az egyik oka. Sajnos az is kedvezőtlen jel, hogy az utolsó két év mérlege negatív, ráadásul a 2008-es év a legrosszabb év volt az elemzett időszakban, azonban a 2009. évben némi gyarapodás tapasztalható.

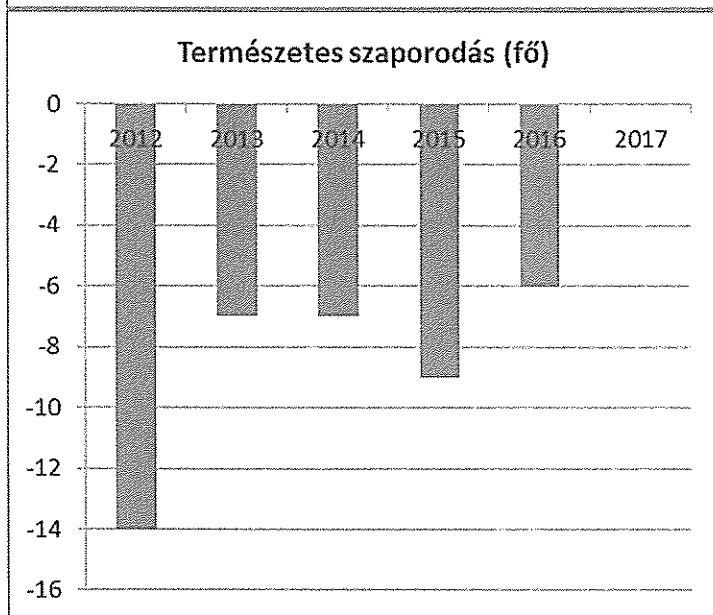
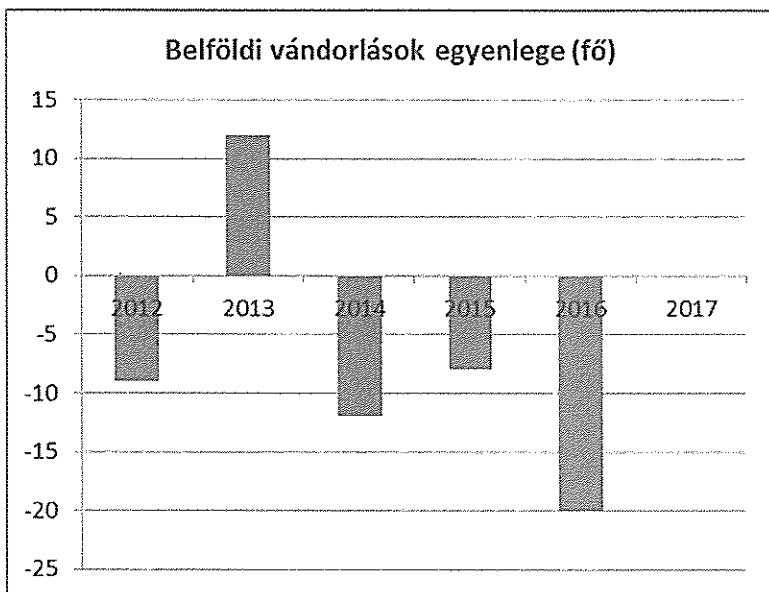
A népességfogyás mértékét valamennyire mérsékli a vándorlási egyenleg, azonban problémát jelent, hogy az elvándorlók, egyre inkább a magasan képzett és fiatal korosztály soraiból kerülnek ki.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2012	3	17	-14
2013	2	9	-7
2014	3	10	-7
2015	5	14	-9
2016	7	13	-6
2017			0

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népességváltozás szinte folyamatos csökkenést mutat. A természetes szaporodás/fogyás mutatóit megvizsgálva azt tapasztaljuk, hogy több az elhalálozások száma, mint a születések száma. A vándorlási egyenleget tekintve Kardos mutatói negatív értéket mutatnak. Jelentős a fiatalok elvándorlása, amely azt mutatja, hogy megélhetésüket és a számukra megfelelő életkörülményeket településünkön már csak kevesen találják meg (kevés a munkahely, nincs iskola, óvoda, stb).

A község népességének, akár csak az ország népességének előregedése következtében egyre inkább megnövekszik a szociális szolgáltatások iránti igény.

Összességében elmondható, hogy a népességszám a természetes szaporodás csökkenése és az elvándorlás miatt csökken. Különösen veszélyes a fiatalok elvándorlása, mert így az itt maradó lakosság fokozatosan elöregszik. Az elvándorlók leginkább a szakképzett munkaerő és az értelmiség köréből kerülnek ki, így a szellemi potenciál is csökken. Mindez a szociális problémák gyarapodását vonja maga után.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, melynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkozik meg és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek között a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnése, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére - nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira – a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetőek vissza.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység (a „szegénység fiatal arca” - a szegények mintegy 30 %-a 0-17 éves korosztályhoz tartozik) valamint a falusi lakókörnyezet.

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmat azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemossa, es ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, am a kettő nem fed teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Szociális törvény alapján:

4. § (1) E törvény alkalmazásában

a) jövedelem: - az (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b)-(1c) bekezdésekben foglaltakra - az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

aa) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát

meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű;

A családok támogatásáról szóló törvény így fogalmaz:

i) jövedelem: az a személyi jövedelemadóról szóló törvényben adóköteles jövedelemként meghatározott - belföldről vagy külföldről származó - vagyoni érték, bevétel, amelynek havi összege meghaladja a mindenkori legkisebb munkabér összegét;

j) rendszeres jövedelem: a legalább három egymást követő hónapban keletkezett jövedelem;

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

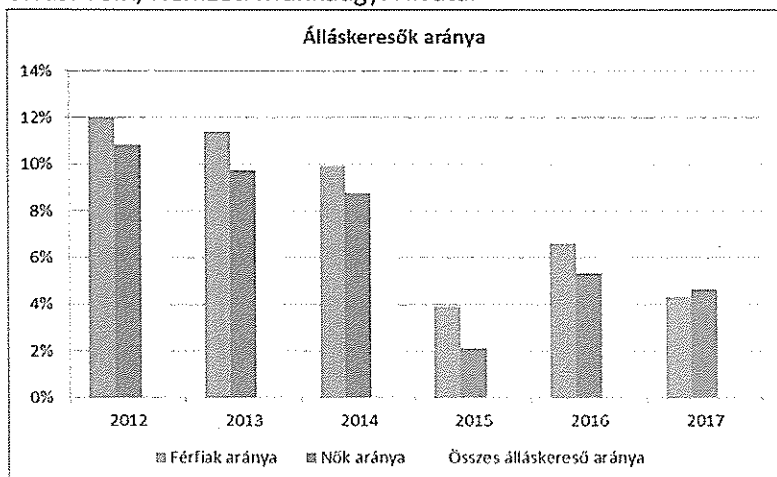
A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	242	203	445	29	12,0%	22	10,8%	51	11,5%
2013	241	210	451	27,5	11,4%	20,5	9,8%	48	10,6%
2014	232	202	434	23	9,9%	17,75	8,8%	41	9,4%
2015	228	187	415	9	3,9%	4	2,1%	13	3,1%
2016	223	178	401	14,75	6,6%	9,5	5,3%	24	6,0%
2017	220	172	392	9,5	4,3%	8	4,7%	18	4,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

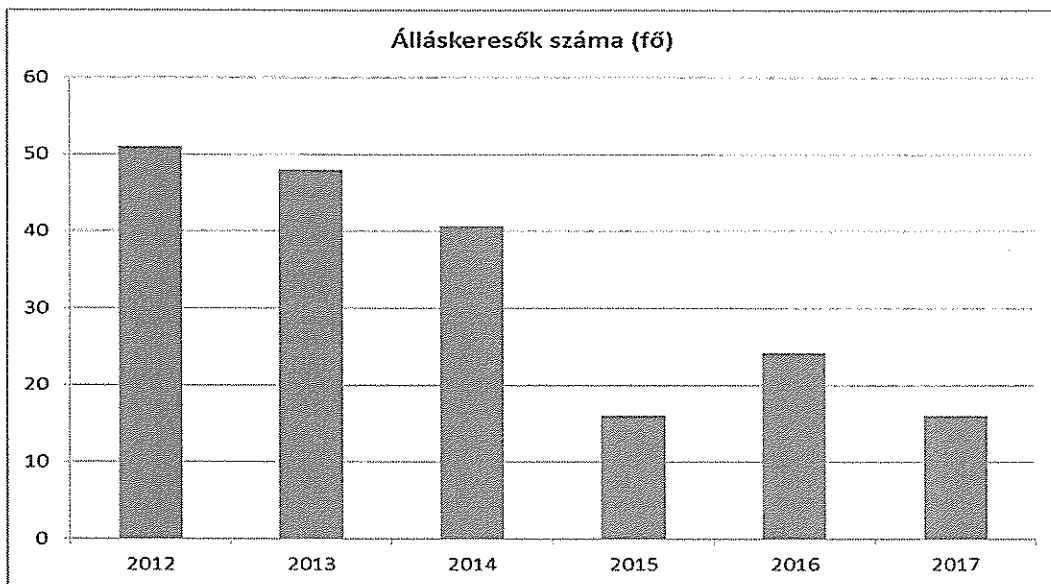
A nyilvántartott álláskeresők száma a nők körében évről évre csökkenő tendenciát mutat, az aktív korú férfiak között a nyilvántartott álláskeresők száma viszonylag állandó. A 2011. évben jelentős csökkenés mutatkozik, köszönhető ez a közmunkaprogramnak.

Az inaktív keresők állománya az országos átlaghoz képest a településen viszonylag állandó. A kiugróan magas értékek abból adódnak, hogy csökkent a mezőgazdaság munkaerő igénye, a foglalkoztatás szezonális jellegű, magas az alkalmi munkát végzők száma, és ezáltal növekszik a munkanélküliség is. A munkanélküliek között magas a szakképzetlenek aránya, amely szintén nehezíti az elhelyezkedést.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		51	48	41	16	24	16
20 év alatti	Fő	0,5	1	1	1,5	0,75	0,8
	%	1,0%	2,1%	2,5%	9,4%	3,1%	5,0%
20-24 év	Fő	5,75	5	5,75	2,5	3,25	1,25
	%	11,3%	10,4%	14,1%	15,6%	13,4%	7,8%
25-29 év	Fő	5,75	6,25	2,5	1	3,5	2,25
	%	11,3%	13,0%	6,1%	6,3%	14,4%	14,0%
30-34 év	Fő	4,25	3	3,75	1,75	3	1,5
	%	8,3%	6,3%	9,2%	10,9%	12,4%	9,3%
35-39 év	Fő	4,25	4,25	4	2	2	0,25
	%	8,3%	8,9%	9,8%	12,5%	8,2%	1,6%
40-44 év	Fő	7,75	6,75	5,5	3	2,25	1,25
	%	15,2%	14,1%	13,5%	18,8%	9,3%	7,8%
45-49 év	Fő	7,75	7,25	4	2,25	2	2,75
	%	15,2%	15,1%	9,8%	14,1%	8,2%	17,1%
50-54 év	Fő	3,25	2,5	3,75	0,25	2,25	1
	%	6,4%	5,2%	9,2%	1,6%	9,3%	6,2%
55-59 év	Fő	10,25	8,5	6,25	1	2,5	1,75
	%	20,1%	17,7%	15,3%	6,3%	10,3%	10,9%
59 év feletti	Fő	1,5	3,5	4,25	0,75	2,75	3,25
	%	2,9%	7,3%	10,4%	4,7%	11,3%	20,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi
Hivatal

Az országos és térségi adatokkal összevetésben - rámutathatnak arra, hogy az egyes korosztályokat tekintve elégséges-e a meglévő problémakezelés, vagy további beavatkozásokat szükséges tervezni.

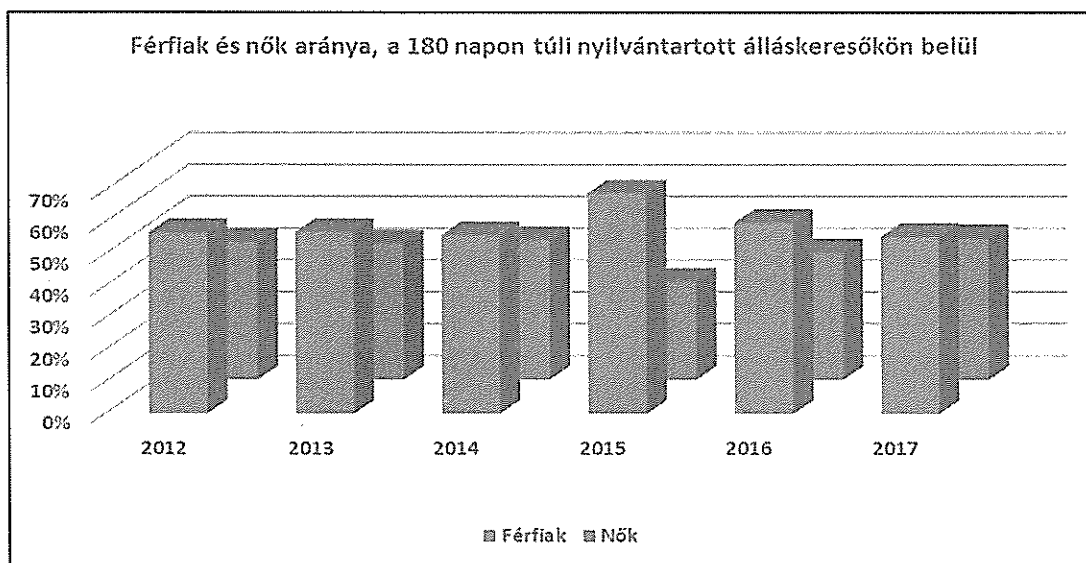
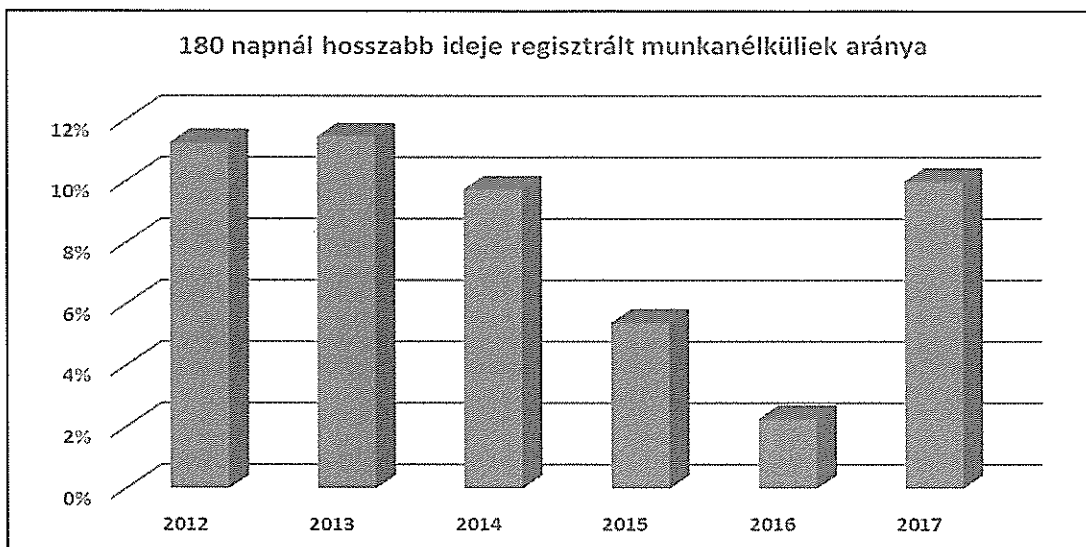
A regisztrált munkanélküliek száma a tsz. megszűnése után volt a legmagasabb, ezután fokozatos lassú ütemű csökkenés következett be. A fogyás okai között szerepel a gazdaságilag aktív korú lakosság csökkenése, a mezőgazdaságban történt tulajdonosi szerkezetváltás, amely ha alacsony mértékben is, de létszám felvevővé vált, vállalkozások létrejötte, megerősödése – ha kis mértékű, de mégis a foglalkoztatás növekedésével járt és nem utolsó sorban az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök alkalmazása, így a közmunkaprogramok is a regisztrált munkanélküliek számának csökkenéséhez vezet. A szezonálisnak nagy szerepe van a munkanélküliség alakulásában. Télen a munkanélküliségi ráta növekszik – ekkor a mezőgazdaságban csökken a foglalkoztatottság – az év többi részében csökken. Sajnos Kardos kedvezőtlen helyzetben van ebben is.

A legmagasabb érték 2009-ben a 36-40 év közötti korosztálynál merült fel 20,3%, mely igen jelentős arány. A 2012.-es adatok alapján 20 év alatti munkanélküli nincs regisztrálva, azonban ebben az évben megemelkedett a 56-60 év közötti munkanélküliek száma (16,9%).

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2012	11,27	29	22	51	56,9%	43,1%
2013	11,46	28	21	49	57,1%	42,9%
2014	9,74	23	18	41	56,1%	43,9%
2015	5,4	9	4	13	69,2%	30,8%
2016	2,27	15	10	25	60,0%	40,0%
2017	10	10	8	18	55,6%	44,4%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál régebben nyilvántartott munkanélküliek aránya a 2016. évben radikálisan csökkent köszönhető ez a közmunkaprogramnak.

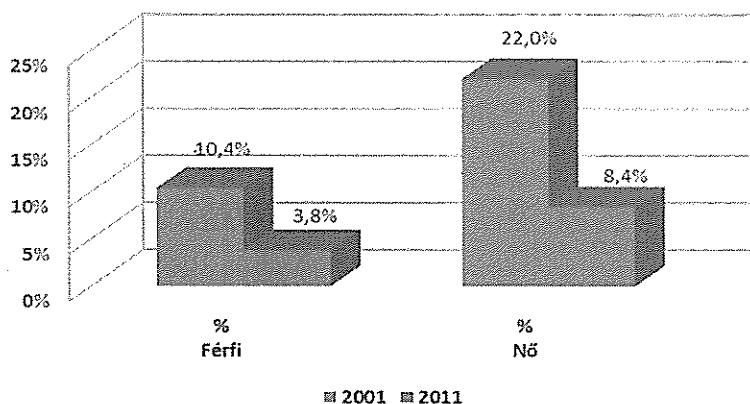
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	89,6%	78,0%	10,4%	22,0%
2011	96,2%	91,6%	3,8%	8,4%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában

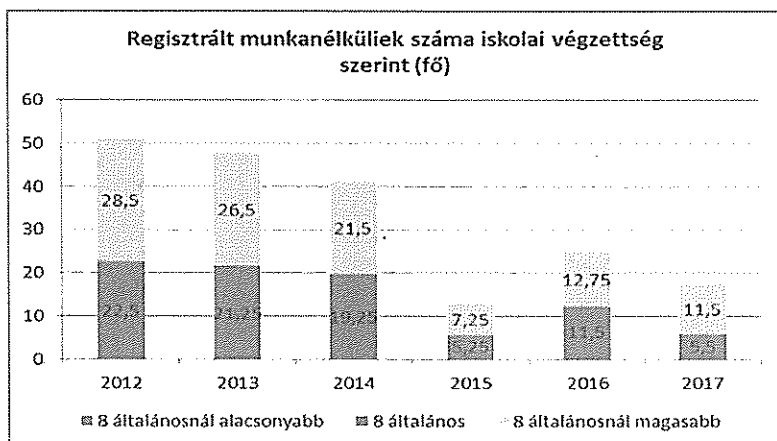

Általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők munkanélküliek száma igen jelentős, s 10 év alatt nem sokat változott. A középfokú iskolai végzettséggel nem rendelkezők munkaerő-piacon való elhelyezkedésének lehetősége a közfoglalkoztatási vagy közmunkaprogramokban részben megoldott.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	51	0,2	0,4%	22,5	44,1%	28,5	55,9%
2013	48	0,25	0,5%	21,25	44,3%	26,5	55,2%
2014	41	0,45	1,1%	19,25	47,2%	21,5	52,8%
2015	13	0,5	3,8%	5,25	40,4%	7,25	55,8%
2016	24	0,8	3,3%	11,5	47,4%	12,75	52,6%
2017	18	1	2,9%	5,5	31,4%	11,5	65,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.6. számú adatbázisban a regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása látható. Az iskolázottsági megoszlásból kitűnik, hogy sajnos minden évben 60 % feletti a regisztrált munkanélküliek között a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. A munkalehetőségek hiánya miatt évről évre növekszik a 8 általános magasabb iskolai végzettségű regisztrált munkanélküliek aránya.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulóknak száma	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban	
	Fő	Fő	%
2012	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2013	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Kardoson nincs felnőttoktatás, így azoknak, akik általános iskolai felnőttoktatásban kívánnak részt venni, vidékre kell menniük, hogy képezzék magukat

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középfokú iskolai tanulóknak száma a felnőttoktatásban
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2012	0	0	#####	0	#####	0	#####	0
2013	0	0	#####	0	#####	0	#####	0
2014	0	0	#####	0	#####	0	#####	0
2015	0	0	#####	0	#####	0	#####	0
2016	0	0	#####	0	#####	0	#####	0
2017	0	0	#####	0	#####	0	#####	0

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Kardos községben nincs lehetőség felnőttoktatásban való részvételre. Azon lakosok, akik igénybe szeretnék venni ilyen szolgáltatást. El kell utazniuk a közeli nagyvárosokba.

c) közfoglalkoztatás

A településen magas a közfoglalkoztatásban részt vevő személyek száma, különösen a közcélú munkát végzőké, további önkormányzati feladat, hogy a jövőben új lehetőséget találjon, ezeknek az embereknek a továbbfoglalkoztatására.

Kardoson nagy szerepe van a helyi munkaerő foglalkoztatásában az önkormányzat közfoglalkoztatási programjának.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Kardoson 3 vegyesbolt, 1 vendéglátóegység, 33 vállalkozás működik, a vállalkozói kedv nem gyarapodik.

A településen stagnál a regisztrált vállalkozások száma és ezzel arányban a befizetett iparűzési adó is. Szükséges lenne a helyi munkalehetőségek alakulásának tendenciáit vizsgálni.

Szükséges megvizsgálni, hogy mekkora szerepe van a munkaerő-piaci sikertelenségben a közlekedéssel hiányosságoknak. Akadályozza-e a közeli, vagy távolabbi foglalkoztatási centrumok munkahelyeinek elérését az idő, a különböző közlekedési lehetőségek járatsűrűsége vagy hiánya.

Kardoson a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja közlekedés szempontjából oly módon kedvező, hogy a településen halad át a 44. számú főközlekedési út, viszonylag az autóbussz járatsűrűsége megfelelő, a legközelebbi centrum, Szarvas autóval, autóbusszal 20 perc alatt elérhető, a megyeszékhelyre való eljutás 45 percet vesz igénybe. Szarvas, Orosháza irányába a vonatközlekedés biztosított.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A fiatalok foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciáljára vonatkozó adatok nem érhetők el.

A vonzáskörzetben rendelkezésre álló programok, amelyek megkönnyítik a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet – Békéscsabán érhetők el. Az adatok hozzáférése partnerekkel – munkaügyi központ, civil szervezetek -, való együttműködésben valósulhat meg. Különös figyelmet kell fordítani a jó gyakorlatok feltárására, a hiányterületekre és az adaptálható programokra is.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A vidéken felnőttképzési és a foglalkoztatási programokon résztvevők száma fontos mutató a településen élő munkanélküliek perspektívájára és a hátrányos munkaerő-piaci helyzetből való kitörésre vonatkozóan.

Foglalkoztatási programok/lehetőségek vidéken:

- TAMOP 1.4.3-12/1-2012-0024 „Innovatív, kísérleti foglalkoztatási programok támogatása” TÁMASZ A hátrányos helyzetű fiatalok elhelyezkedését segítő támogató szolgáltatások kialakítása Békés Megyében. – Nyújtsd Segítő Kezed Alapítvány
- TÁMOP 2.1.6 „Újra tanulok!” projekt
- „Tettekben az esély” (ÁROP-1.1.9-2011-2011-0001)
- ÁROP-2.2.15-2012-2012-0001 Roma felzárkózás módszertani támogatása
- TÁMOP-5.3.1-B-1-11/1-2012-0001 Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátó rendszerben
- TÁMOP-5.3.8-B-12/1-2012-0001 A leghátrányosabb helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében motiváló képzések és támogató szolgáltatások

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyonból származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A KSH legfrissebb, 2011. évi felvételéből származó kimutatása szerint a szegénységi küszöb forintban kifejezve alig haladta meg a nettó 62.000 Ft-ot.¹ A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedtek el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során.

Hátrányos megkülönböztetés a település egyetlen munkáltatójánál sem tapasztalható.

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.”

„A munkaerőpiacon a romákat sújtó diszkrimináció leggyakrabban a munkára való jelentkezés során valósul meg. Természetesen arra is akadhat példa, hogy a roma munkavállalót alkalmazták, de a munkahelyen főnöke vagy esetleg kollégái cigány származása miatt olyan légkört teremtenek számára, amelyben hosszú távon nem képes megmaradni. Előfordul, hogy egy csoportos létszámleépítés során a munkáltató elsősorban és nagyobb számban a roma beosztottjaitól válik meg szívesebben. A munkaügyi diszkrimináció egyik speciális típusa a települési önkormányzatok által szervezett közhasznú-, közcélú munkák keretében megvalósuló hátrányos megkülönböztetés. Ennek egyik formája, amikor a munkára kötelezett romákat kizárólag a „legalantasabb” munkák (utcaseprés, szemétszedés, ároktisztítás) elvégzésére kötelezik iskolai végzettségtől függetlenül, míg a közhivatalokban (polgármesteri hivatal), közintézményekben (iskola, óvoda) kizárólag nem romák dolgozhatnak. Találkoztunk olyan esettel is, amikor a romákat a közhasznú foglalkoztatás során munkaszerződés, megfelelő munkaruha, szerszámok, és védőital nélkül dolgoztatták, embertelen körülmények között. Végezetül, említsük meg a roma társadalmat feltűnően nagy arányban sújtó fekete foglalkoztatást, melynek során a kiszolgáltatott roma brigádok az embert próbáló körülmények között, sokszor lakóhelyüktől több száz kilométerre elvégzett munka után fizetség nélkül kénytelenek hazatérni.” ... „A gyakorlatban előfordulhat, hogy meghatározott speciális foglalkoztatási jellemzők miatt, szükséges a munkavállalók között megkülönböztetést tenni, de ez nem jelentheti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. Ilyen, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés, ha azt a munka jellege vagy természete indokolja. Megengedett továbbá a vallási vagy más világnézeti meggyőződésen, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozáson alapuló,

¹ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/laekindikator/laekindikator11.pdf>

a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.”

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az Ft. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Álláskeresők támogatása

A támogatott képzésben részesíthető személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Ft. 14. §-a rögzíti.

A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Ft. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható az Ft. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Ft. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató

Az álláskeresők ellátására vonatkozóan az Ft. 25. §-a szerint álláskeresési járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Ft. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresési támogatást kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Ft. 32. §-a szerint.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 41.§ (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás, valamint A helyi önkormányzatok társulásáról és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény 16.§ és A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. Törvény 5.§-a alapján a Szarvasi Kistérséget alkotó hat település önkormányzatának határozatával 2004. július 1. napjával megalakult a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása. A kistérség települései felismerték, hogy a települési önkormányzatok önmagukban és egyedül egyre nehezebben tudják kötelező és vállalt feladataikat ellátni, ezért Szarvas Város Önkormányzata a kistérségi modell-kísérletben való részvételt szorgalmazta.

A kistérség a feladatok közös ellátását azzal a céllal fogalmazta meg, hogy a kistérség valamennyi lakosának esélyegyenlőséget, azonos szintű feladatellátást tudjon biztosítani, tekintet nélkül arra, hogy az állampolgár a kistérség mely településén él.

A társulás a következő alap és szakosított szociális szolgáltatásokat látja el:

- családsegítés
- étkeztetés
- tanyagondnoki szolgáltatás
- házi segítségnyújtás / Jelzőrendszeres segítségnyújtás
- támogató szolgáltatás
- nappali ellátások
- ápolást-gondozást nyújtó intézmények
- lakóotthonok
- rehabilitációs intézmények

2008. január 1. napjától a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulást 8 település alkotja. A településen működő Szociális és Gyermekjóléti Intézmény kistérségi fenntartású, csakúgy mint a családsegítő-, valamint a pedagógiai szakszolgálatot is magába foglaló Humán Szolgáltató Központ.

A pedagógiai szakszolgálat az alábbi szolgáltatásokat biztosítja:

- nevelési tanácsadás,
- logopédia,
- gyógy testnevelés,
- korai fejlesztés és tanácsadás,
- továbbtanulás és pályaválasztási tanácsadás.

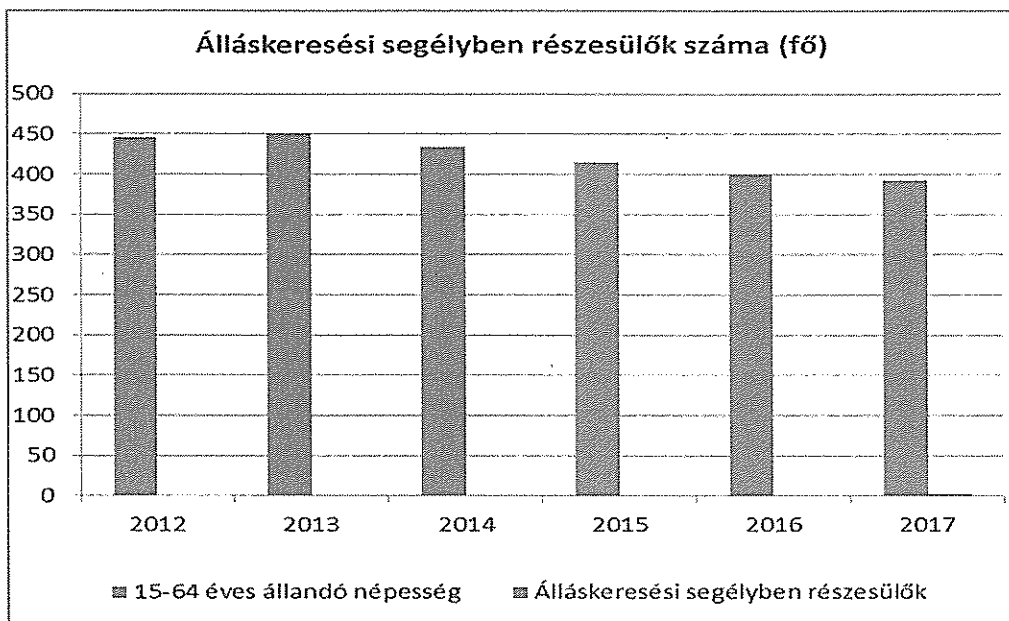
Kardos Önkormányzata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben meghatározott rendszeres segélyeket, különböző támogatásokat teljes körűen biztosítja:

- aktív korúak ellátására jogosultak közül rendszeres szociális segély,
- rendelkezésre állási támogatás,
- közcélú foglalkoztatás,
- ápolási díj,
- időskorúak járadéka,
- lakásfenntartási támogatás,
- közgyógyellátás,
- átmeneti segély,
- temetési segély,
- köztemetés,
- közlekedési támogatás,
- egészségügyi szolgáltatásra jogosultság.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresési segélyben részesülők (fő)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2012	445	0,25	0,1%
2013	451	0	0,0%
2014	434	0	0,0%
2015	415	0	0,0%
2016	401	0,5	0,1%
2017	392	2	0,5%

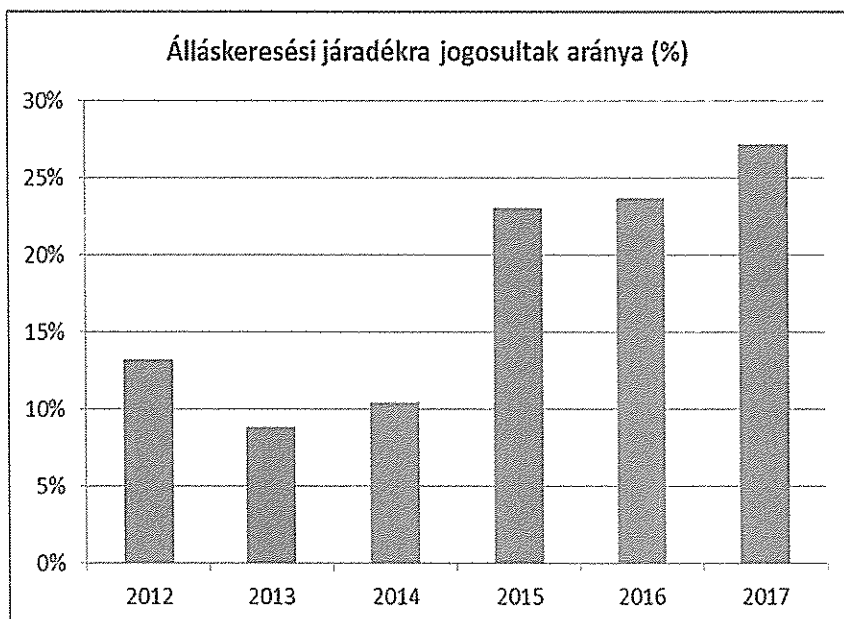
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	Álláskeresési járadékra jogosultak	
	Fő	Fő	%
2012	51	6,75	13,2%
2013	48	4,25	8,9%
2014	41	4,25	10,4%
2015	13	3	23,1%
2016	24	5,75	23,7%
2017	18	4,75	27,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.3.2. adatsor a járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulását mutatja. Ennek elemzése során a táblázat adatait idősorosan is figyelni kell, vagyis hogy nőtt vagy csökkent a járadékra jogosultak aránya. E mellett a kapott adatokat szükséges összevetni a munkanélküliségi adatokkal, hogy láthatóvá váljon, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak-e támogatáshoz. Érdemes további vizsgálatot végezni annak érdekében, hogy ez a szám abszolút csökkenés jelent-e, vagy az álláskeresői járadékhoz szükséges munkaviszonyt nem tudják igazolni a regisztrált munkanélküliek.

Az álláskereső ellátására vonatkozóan az Flt. 25. §-a szerint álláskeresői járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

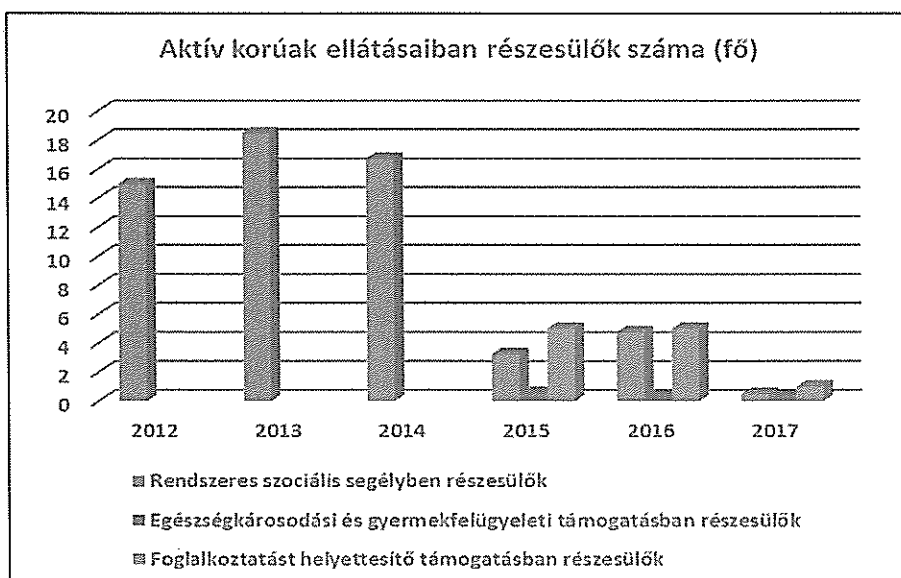
Az Flt. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői támogatást kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Flt. 32. §-a szerint.

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
		Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő
2012	15			3,37%	0,00%
2013	18,5			4,10%	0,00%
2014	16,75			3,86%	0,00%
2015	3,25	1		0,78%	38,46%
2016	4,75	0,30		1,18%	20,62%
2017	0,5	0,40		0,13%	5,71%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakás-állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	366							
2013	366							
2014	366							
2015	366							
2016	365							
2017	365							

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A lakásállomány az elmúlt 10 év alatt szinte nem változott, új lakás nem épült. A lakások magántulajdonban vannak, önkormányzati tulajdonban 1 lakás van, állapota leromlott. A lakások több, mint fele 2 szobás. Belterületen villannyal, gázzal, vezetékes vízzel, vezetékes telefonnal ellátottak. A közművek közül egyedül a szennyvízhálózat nincs kiépítve.

A belterületi lakások szilárd burkolatú útról közelíthetők meg, a külterületen kétsoros járda segíti a lakhatás körülményeit. Önkormányzatunk különös gondot fordít ezek folyamatos karbantartására, felújítására, hiszen ezek nélkül a lakosság munkába járása, közszolgáltatásokhoz való hozzájutása szinte lehetetlenné válna, de mindenképpen hátrányos helyzetet teremtene.

b) szociális lakhatás

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az elégtelen lakhatási körülményekkel jellemezhető lakás meghatározásához a következők nyújtanak segítséget:

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN

Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen.

Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek. Kardoson egyre kevesebben laknak tanyán, illetve olyan körülmények között, ahol a közműszolgáltatás, közszolgáltatás, közösségi közlekedés nem elérhető.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma
2012	63	
2013	73	
2014	67	
2015	46	
2016	45	
2017	10	

Forrás: TelR, KSH Tstar

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

f) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Kardos Község egész közigazgatási területén mindenki számára hozzáférhető a közszolgáltatókhoz való eljutás. Az autóbusz közlekedés jónak mondható, vonatközlekedés megszűnt, gépjárművel mindenhol könnyen el lehet jutni. Képzett kerékpárúton is megoldott a közlekedés Szarvastól Békéscsabáig. Az áram-, vízszolgáltatás szintén biztosított Kondoros teljes területén. A gázszolgáltatás a belterületen mindenki számára elérhető, külterületen főként fa-, és egyéb tüzelési technológia alkalmazásával oldják meg a fűtést, főzést.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Kardos község területén nem találhatóak telepek, szegregátumok, így a 3.5. fejezet nem releváns.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Kardos község területén nem találhatóak telepek.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Kardos község területén nem találhatóak telepek.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Kardos község területén nem találhatóak telepek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,

b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,

c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,

d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2012	1	0	0
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017	1	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen nincs állandó háziiorvosi szolgálat. Több, mint 10 éve Örménykút községgel közösen háziiorvosi szolgálatot tart fenn az önkormányzat 1 háziiorvossal, 1 ápoló és egy orvosírnok foglalkoztatásával. A gyermekorvosi szolgálatot Csabacsúd-Kardos Társulással oldja meg. A rendelő épülete 2007 második felétől akadálymentes épület, mely az önkormányzat a Fogyatékosok Esélye Közalapítványhoz történt sikeres pályázatának köszönhető. Elmondható, hogy az alapellátás jól kiépített, jól szervezett. Szakember ellátottsága megfelelő. A lakosság rossz egészségkultúrája, az országosan rosszul szervezett egészségügyi ellátottság, az indokolatlanul magas adminisztráció miatt azonban nagy a leterheltség. Magas a megjelent betegek száma, így kevés az egy betegre fordítható idő. Szakorvosi ellátást a település lakói a 15 km-re fekvő Szarvason vehetnek igénybe.

Sajnálatos módon az Egészségházként funkcionáló épületünkről ez nem mondható el. Igyekszünk pályázat útján a megváltozott egészségűek, a település időskorú lakói számára is hozzáférhetővé tenni ezeket a fontos lakossági szolgáltatásokat.

Az egészségházban a védőnői szolgáltatáson kívül a fogorvosi rendelő és gyógyszertár működik.

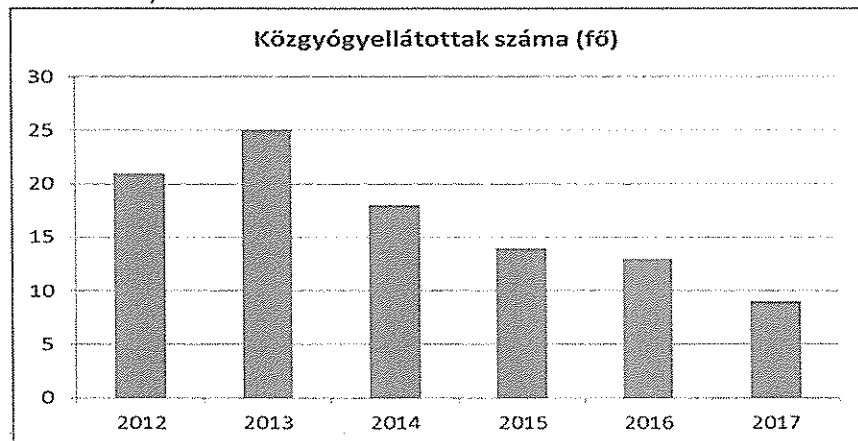
Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.) 152. §-a részletezi az egészségügyi alapellátás körébe tartozó település önkormányzati feladatokat. Ennek megfelelően az egészségügyi alapellátás része:

- háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás,
- iskola-egészségügyi ellátás

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2012	21
2013	25
2014	18
2015	14
2016	13
2017	9

Forrás: TeIR, KSH Tstar

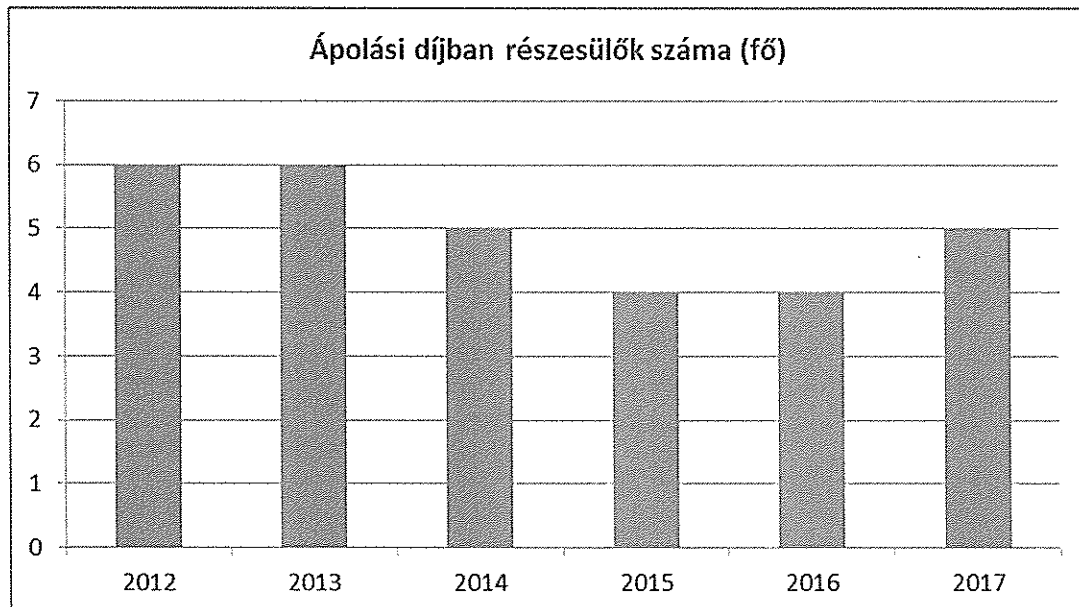

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma a lakosság számához viszonyítva magas, ez a lakosság elöregedéséből és/vagy romló egészségi állapotából adódik. A 2010. évben nem történt közgyógyellátási igazolvány kiadása, azonban már 2011.-ben 19 személy kapott. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. A járások kialakítása óta két jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: 1. alanyi jogon, és 2. normatív alapon. A méltányossági jogcím megszűnt. Helyette rendszeres települési támogatás adható a gyógyszerkiadások viseléséhez.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Összesen
2012	6	0	6
2013	6	0	6
2014	5	0	5
2015	4	0	4
2016	4	0	4
2017	5	0	5

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az ápolási díjban részesülők száma viszonylagosan állandónak mondható. Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [a közeli hozzátartozók meghatározásáról ld. a Ptk. 685. § b) pontját], ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A kötelező szűrővizsgálatokon való részvételre a területileg illetékes kórházban és szakrendelésen van lehetőség, jelen esetben Szarvason és Békéscsabán. Mozgó prevenció szűrővizsgálat időnként megjelenik a településen. A település lakosságának szűrővizsgálati részvételi arányára statisztikai adatgyűjtés részleges és hiányos. Továbbá nem áll rendelkezésre adat az egészségügyi ellátás keretében végzett felvilágosító tevékenység által elért személyek számának meghatározására sem. A szűrővizsgálatokon való részvételre a területileg illetékes kórház és szakrendelőben van lehetőség.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Kardoson működik egészségház, amelyben gyógyszerár, fogorvosi ellátás, védőnői szolgálat, gyermekorvosi szolgálat található. A településen ápolási központ, krónikus ellátást biztosító fekvőbeteg gyógyintézet nem működik. Jelenleg egy gyógyszerár látja el a település lakosságát. Óvodások, iskolások számára a kondorosi általános iskolában a gyógytestnevelés biztosított.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A településen nem működik közétkeztetés.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az IKSZT, az önkormányzat és a civil szervezetek rendszeresen egyenlő esélyű hozzáférést biztosítanak a sportolni vágyók részére, mint helyiség biztosításával, mind programokkal. Több helyi civil szervezet fő tevékenysége a sporttevékenység, egészséges életmódra való irányítás. Az önkormányzat tulajdonában lévő focipálya és játszótér mindig nyitva áll, és várja a sportolni vágyókat.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen Idősek Klubja működik 2002 óta, amely ellátja az alapellátás (étkeztetés, házigondozás, tanyagondnoki szolgálat) feladatait is.

2007. februárjától az alapellátás, Idősek Klubja a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás keretén belül működik.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 41.§ (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás, valamint A helyi önkormányzatok társulásáról és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény 16.§ és A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. Törvény 5.§-a alapján a Szarvasi Kistérséget alkotó hat település önkormányzatának határozatával /melynek tagja Kondoros is/ 2004. július 1. napjával megalakult a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása. A kistérség települései felismerték, hogy a települési önkormányzatok önmagukban és egyedül egyre nehezebben tudják kötelező és vállalt feladataikat ellátni, ezért Szarvas Város Önkormányzata a kistérségi modell-kísérletben való részvételt szorgalmazta.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Településen hátrányos megkülönböztetés nem történik a szolgáltatások igénybevételekor, az intézmények, posta, üzletek akadálymentesítése részben megtörtént, cél minden intézmény, szolgáltatás nyújtó intézmény akadálymentesítése.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A kultúra és a közművelődés központja a Könyvtár és az IKSZT. Az önkormányzati intézmények mellett a civil szervezetek, egyházak is szerepet vállalnak a település kulturális életében. Az önkormányzat és a civil szervezetek között az együttműködés jónak mondható. A civil szervezetek feladatok vállalásával, véleményezéssel segítik az önkormányzat munkáját, az önkormányzat pedig lehetőségéhez mértén, anyagi támogatást biztosít számukra feladataik ellátásához, működésükhöz.

A közösségi élet kapcsolattartási és kommunikációs lehetőségei: közmeghallgatás, lakossági fórum, polgármesteri fogadóóra.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A lakosság döntő többsége szlovák nemzetiségűnek vallja magát, így a szlovák önkormányzat és a Szlovák Klub hagyományőrző tevékenységéhez az önkormányzat lehetőségeihez mértén hozzájárul, Szlovák Önkormányzat is működik.

Községünkben nincs templom, azonban az itt élő lakosok vallásgyakorlására az IKSZT (Kardos, Árpád u. 16.) helyiségében minden hónap utolsó vasárnap délelőttjén kerülhet sor az Evangélikus Egyház lelkészének közreműködésével.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Egyesületek, civil szervezetek képviselői és tagjai szinte mindannyian önkéntes munkában végzik tevékenységüket, szervezik közösségi élet színesítésére programjaikat. Adományhoz a Vöröskereszt révén jut a település.

A településen az alábbi civil szervezetek működnek:

Kardos-Örménykút Községi Sportklub

5552. Kardos, Gyomai út 24.

Elnöke: Brlás János

Polgárórség Kardos Egyesület

5552. Kardos, Gyomai út 24.

Elnöke: Brlás János

Szlovák Klub

5552. Kardos, Árpád u. 16.

Elnöke: Fábri Judit

Szarvasi Mozgáskorlátozottak Egyesülete

Kardosi Csoportja

5552. Kardos, Árpád u. 16.

Csoportvezető: Varga Mihályné

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nem releváns

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Iskolázottság hiánya a nők körében	Képzések biztosításának lehetősége a munkaerőpiaci igényekhez igazítva
Magas a nyilvántartott álláskeresők száma, tartós munkanélküliek száma magas	Munkahelyteremtésre pályázati lehetőségek felkutatása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

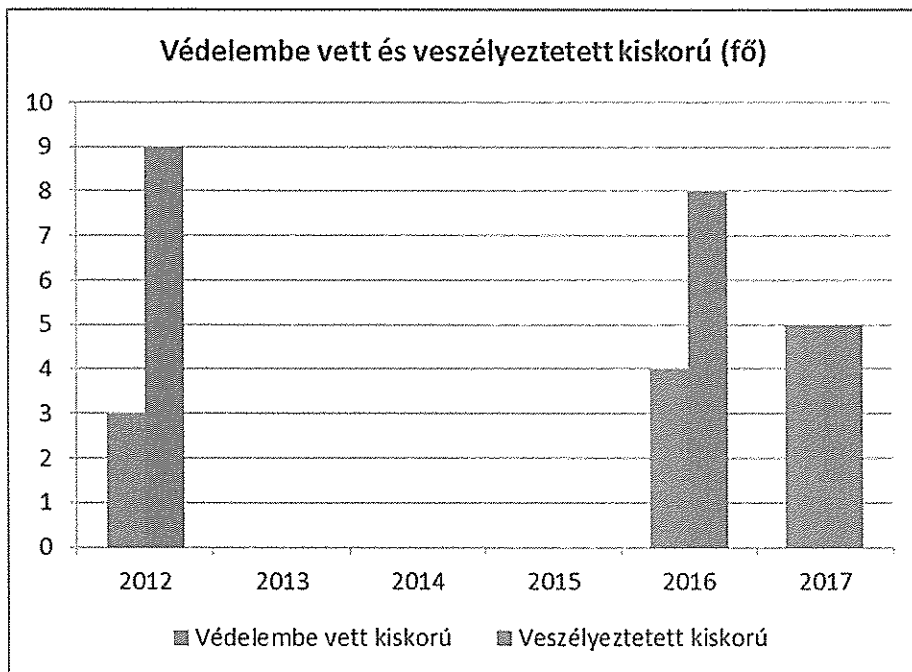
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
2012	3	9
2013		
2014		
2015		
2016	4	8
2017	5	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A szociális alap- és szakellátáshoz kapcsolódó szempontok érvényesítése, tehát a gyermekek megfelelő ellátáshoz történő hozzáférése érdekében szakmaközi, tehát nemcsak a szociális terület szakembereinek objektívabb probléma-megközelítése és helyzetelemzése indokolt. A HEP során ezért a cél a jelzőrendszer tényleges, helyi működésének feltérképezése és esetleges hiányosságainak hatékony és mérhető orvoslása. A jelzőrendszer standardjainak hiányosságai és a környezetanulmányok szenzitív adatokra vonatkozó szabályozása helyi korrekciókat és odafigyelést kíván.

A veszélyeztetettséget a jelzőrendszer széleskörű, minden jelzőrendszeri tag bevonásával kell meghatározni. A veszélyeztetettség helyzetének felismerése gyakran az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt maradnak rejtve. A rendelet szerint definiált veszélyeztetettség – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot - gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. Igen nagy a látencia a gyermekek bántalmazása, a szexuális abúzus, gyerek és/vagy szülő alkohol- vagy drogfogyasztása kapcsán. A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének (ld. ombudsman jelentése az AJB-2227/2010). A helyzetelemzés során ezért nemcsak a meglévő szolgáltatások felsorolását, hanem azok ismertségét, „akadálymentességét” és hatékonyságát is szükséges feltárni és mérni.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembe vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

Az igazolatlan iskolai hiányzás és ennek következményeként a családi pótlék felfüggesztése esetében a jogalkotó szándéka a gyakorlatban nem mindig érvényesül, azaz az iskolai hiányzás valódi oka, annak részletes feltárása gyakran rejtve marad. Az iskolai hiányzás oka mögött előfordulhat a család részéről történő bántalmazás vagy lehet, hogy a veszélyeztetett helyzet azért

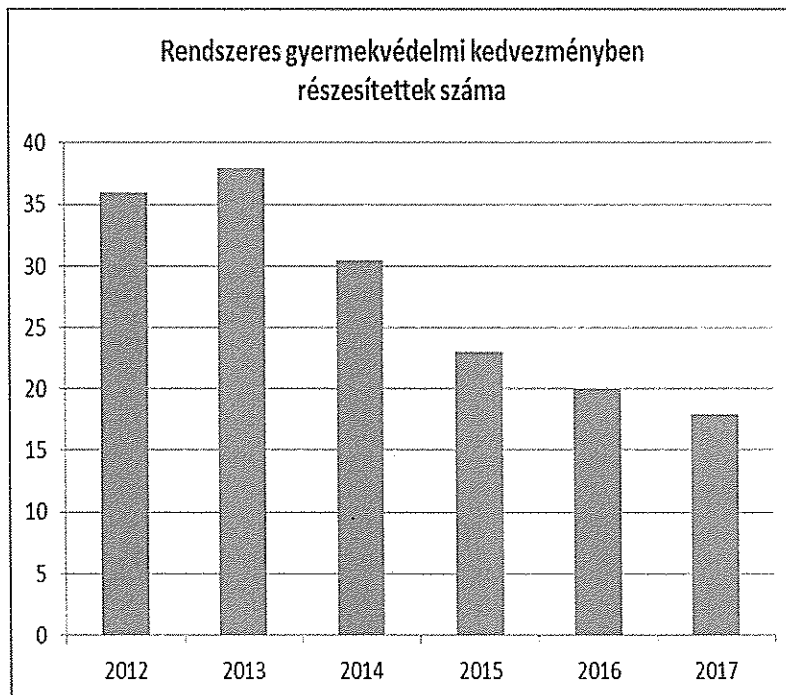
áll elő, mert a gyermek anyagi vagy egyéb okokból családfenntartói vagy egyéb funkciókat lát el (dolgozik, ápol valakit, stb.) A helyzetfelmérés során fontos meggyőződni arról, hogy az igazolatlan hiányzások esetén előírt jelzési kötelezettség megfelelően működik-e, valamint rendelkezésre áll-e a valós segítséget, megoldást jelentő, a gyermek érdekeit szem előtt tartó támogató rendszer (ld. 20/2012. () EMMI rendelet, 51. § (3)-(5) bekezdések).

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
2012	36
2013	38
2014	30,5
2015	23
2016	20
2017	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A 2011. évben 0-14 éves korú összesen 64 gyermekből 44, /68,75 %/ rendszeres gyerekvédelmi kedvezményben részesített, mely nagyon magas arány. 2013-tól határozott javulás látható. 2017-re 20 alá csökkent a számuk.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában állapítják meg. Ezen, a Nkntv. 2013. szeptember 1-éig hatályos rendelkezése szerint ,hátrányos helyzetűnek

minősülő gyermekekre vonatkozó adatszolgáltatást viszonylag megbízhatónak - míg ugyanezen körbe tartozó de legfeljebb nyolc általános iskolai végzettségű szülőkkel rendelkező gyermekek számát (halmozottan hátrányos helyzetűek) pontatlannak - találták az erre irányuló felmérések. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak egy része ugyanakkor nem jelenik meg az októberi statisztikához kötődő adatszolgáltatásban abban az esetben, ha erre az időre esik a jogosultságuk megállapítása. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők legtöbbször nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: 2011. évben 44 gyermek, összes gyermekhez képest 68,75 %. A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: nincs adat.

A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

- nyugellátásban,
- korhatár előtti ellátásban,
- szolgálati járandóságban,
- balettművészeti életjáradékban,
- átmeneti bányászjáradékban,
- időskorúak járadékában vagy
- olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére. 2017-ben 18 kardosi gyermek volt jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre. Az általános iskolás korú gyermekek kondorosra járnak iskolába, ott veszik igénybe az ingyenes iskolai étkeztetést, ugyanígy az óvodások is.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A településen csak magyar állampolgárságú gyermek él.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nem releváns, mivel a településen nincsen szegregált, teleszerű lakókörnyezet.

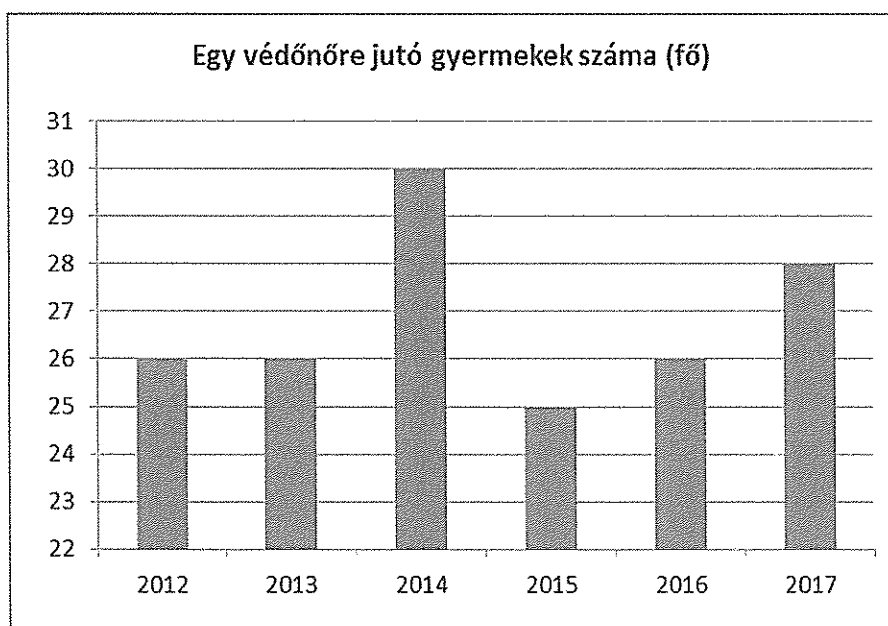
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	0	26
2013	0	26
2014	0	30
2015	0	25
2016	0	26
2017	0	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A településen védőnői szolgálat a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás keretében ellátott feladat.

Kardosi ügyfélfogadás: minden héten csütörtökön. A védőnői ellátás megfelelő, mivel nem haladja meg az 1 védőnőre eső maximális gyereklétszámot.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen nincs állandó gyermekorvos, gyermekorvosi szolgálat működik.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A kisgyermekkorú nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, hogy nincs pontos helyi nyilvántartás az 5 éven aluli óvodáskorú gyermekek korai fejlesztéséről, rehabilitációról. Az óvodai ellátásban történő fejlesztést, szakképzett óvónők végzik.

d) gyermekjóléti alapellátás

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	0	0		
2013	0	0		
2014	0	0		
2015	0	0		
2016	0	0		
2017	0	0		

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A kardosi bölcsődés korú gyermekek családjai a bölcsődei szolgáltatást Kondoroson vehetik igénybe, ahova minden nap busszal viszik és hozzák a gyermekeket. Kardos és Kondoros körjegyzőségként működik, a bölcsődei – óvodai ellátást a Kondorosi Többsincs Óvoda látja el, ahol Kardos és Kondoros társulásként működik.

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én)
2012				
2013				
2014				
2015				
2016				
2017				

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

Családi napközi hiánya problémát jelent a településen, hiszen az aktív korú lakónépességből a nők talán találhatnának munkát maguknak, ha el tudnák helyezni gyermeküket munkaidejük idejére.

e) gyermekvédelem

A településen az alábbi szolgálatok nyújtanak segítséget a gyermekek egészségügyi és mentális felügyeletében:

Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat

Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás keretében ellátott feladat.

Kardosi ügyfélfogadás: minden csütörtökön

Helye: Kardos, Gyomai út 24.

Családsegítő: Kasnyikné Kiszely Szilvia, Medvegy Ágnes

Védőnő

Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás keretében ellátott feladat

Kardosi ügyfélfogadás: minden héten csütörtökön

5552. Kardos, Gyomai út 22.

Tel: 66/292-220

Védőnő: Hipszki Jánosné

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön korlátozottak, Rendőrség, Polgárőrség értesíthető.

A gyermeket nevelő családoknál a kialakult krízis helyzetet – ami főként anyagi helyzet miatt van – igyekszik

a település közösen megoldani. A gazdasági válság, a munkanélküliség magával hozza, hogy egyre több család kerül még nehezebb anyagi helyzetbe, fokozatosan nő azok száma, akik segítségre szorulnak, amit azonban csak lokalizálni tudunk, véglegesen megoldani a rendelkezésre álló forrásokból nem lehet.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A településen az önkormányzat által üzemeltetett IKSZT szervez programokat a helyi lakosság, gyermekek számára. Lehetőség van a Kardos-Örménykút Községi Sportklub rendezvényein való részvételre, klubtagság megszerzésére. Ezen felül a település játszótere és sportpályája ingyenesen használható.

A községben 1 Sportklub működik, labdarúgás szakosztályban. Az önkormányzat minden lehetőséget megragad annak érdekében, hogy a településen a mozgás, a sport létesítményeihez mindenki hozzájuthasson. A kisgyermekek részére 2002-ben került átadásra az uniós követelményeknek is megfelelő játszótér, ahol a játszóeszközök mellett asztaliteniszezésre is lehetőség nyílik, az iskolaépület udvarán bitumenes kispálya, sportöltöző várja a sportolni vágyókat.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfévi, szünidei) ingyenes tankönyv

A településen az idősek klubjában működik helyi közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részére a szülői igények szerint itt biztosítjuk elvitelre az ingyenes napi egyszeri meleg ételt a tanítási szünetek munkanapjain. A Kondorosi Általános Iskolába járó gyermekek számára a tankönyvek beszerzése ingyenes.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt

eljárásra nem került sor, jelzéssel nem éltek.

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A kondorosi általános iskolában biztosított a gyógypedagógus az arra rászoruló tanulók számára, a foglalkozásokat szakképzett gyógypedagógus tartja.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma
2012	16					
2013	18					
2014	18					
2015	12					
2016	10					
2017	9					

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai ellátás régebben működött a településen, a kondorosi Többsincs Óvoda és Bölcsőde telephelyeként van jelenleg is nyilvántartva a kardosi óvoda, azonban szünetelőként.

A kardosi óvodás korú gyermekek társulás keretében a Kondorosi Többsincs Óvoda és Bölcsődébe járnak, minden nap ingyenes buszjárárral hozzák-viszik át a kondorosi óvodába. A bölcsődei – óvodai ellátást a Kondorosi Többsincs Óvoda és Bölcsőde látja el, ahol Kardos és Kondoros társulásként működik.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012			0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2012/2013			0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2013/2014			0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2014/2015			0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2015/2016			0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2016/2017			0		#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Iskolai ellátás régebben működött a településen, azonban a gyereklétszám csökkenésével nem gazdaságos a helyi iskola üzemeltetése, így a kondorosi általános iskolába tanulói a kardosi

diákok. A kardosi általános iskolás korú gyermekeket minden nap ingyenes buszjáráttal hozzák-viszik át a kondorosi iskolába, néhányan Kondoroson kollégiumban laknak.

Kardos és Kondoros az általános iskolai oktatást társulás formájában végzi, melynek telephelye a Petőfi István Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény /5553 Kondoros, Iskola u. 2/6./

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012			
2012/2013			
2013/2014			
2014/2015			
2015/2016			
2016/2017			

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen önálló iskola nincs, a kardosi gyermekek a kondorosi Petőfi István általános iskolába járnak. A gyerekeket ingyenes buszjáráttal szállítják az iskolába, de kollégiumi férőhely igénybevétele is biztosított számukra.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

A társulásban működő intézményben hátrányos megkülönböztetés nincs a lakhely, származás, faji hovatartozás tekintetében.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2011/2012	
2012/2013	
2013/2014	
2014/2015	
2015/2016	
2016/2017	

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A település gyermekei eredményesen végzik el az általános iskolai tanulmányaikat a kondorosi általános iskolában.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás

Továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadás a településen nem működik. Azon tanulók számára, akiknek szülei igénylik, az intézmény segíti a pályaválasztási tanácsadásra történő eljutást.

Az általános iskolák helyben, meghívott szakemberek segítségével, kiscsoportos foglalkozások és Pályaválasztási börze megszervezésével hatékony pályaeorientációs munkát végeznek.

A kondorosi általános iskolában biztosított a gyógypedagógus az arra rászoruló tanulók számára, a foglalkozásokat szakképzett gyógypedagógus tartja

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Veszélyeztetett kiskorú gyermekek és gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma magas	Önkéntesek bevonása a jelzőrendszerbe
Magas a rendszeres gyermekvédelmi ellátásban részesülők száma	Családi napközi létrehozásának vizsgálata pályázati lehetősége útján

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,

a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,

a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

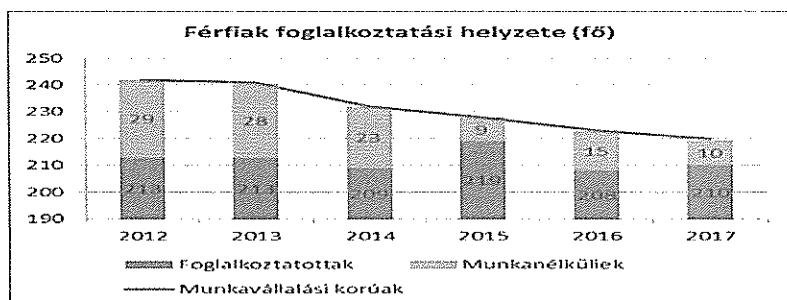
A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

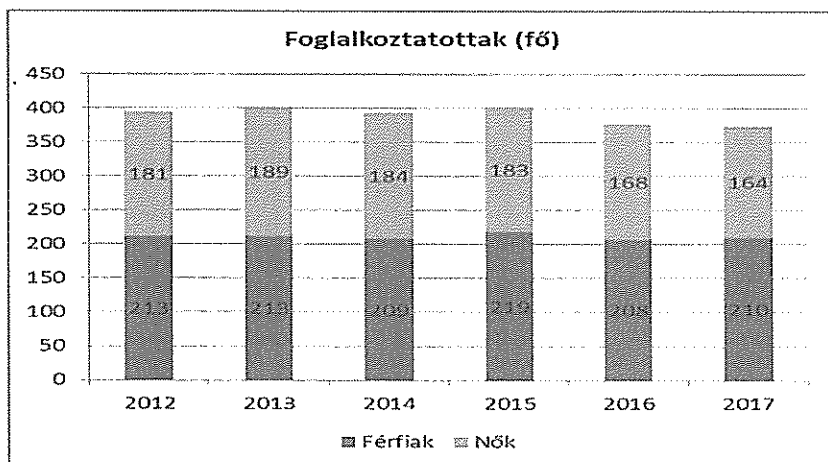
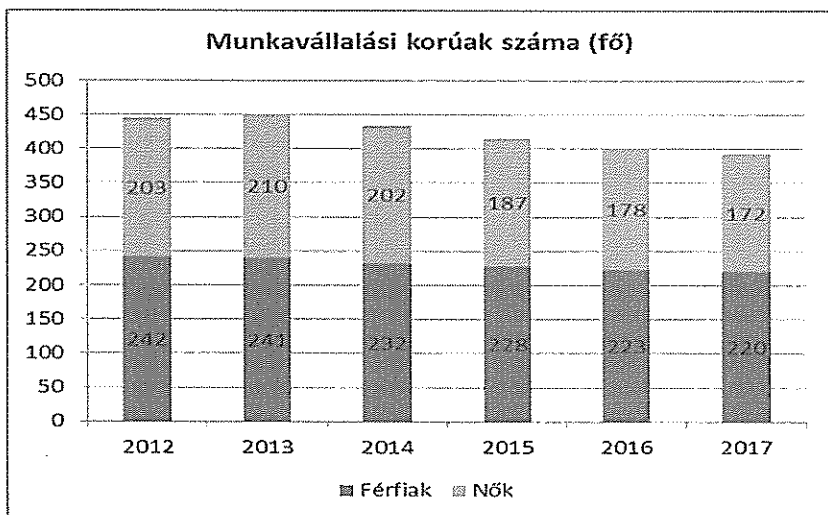
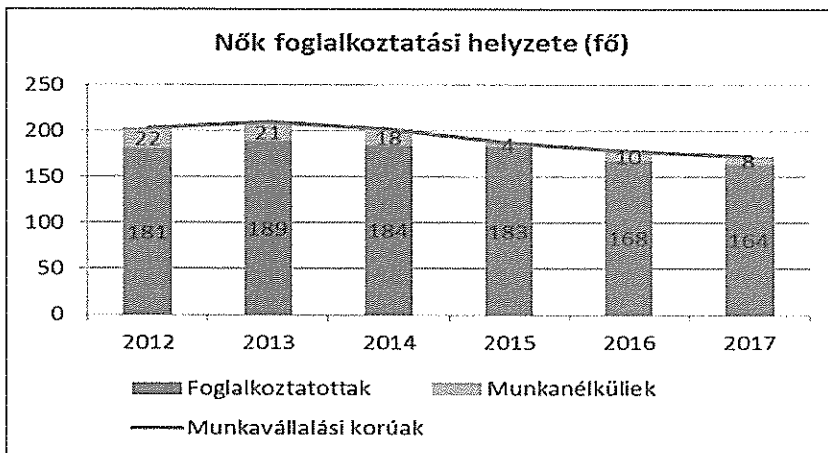
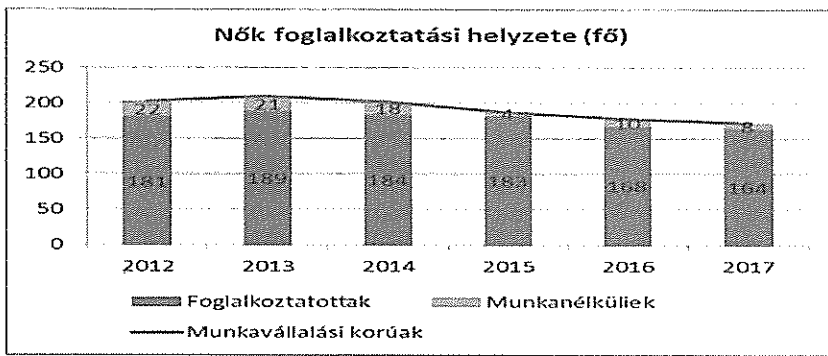
Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

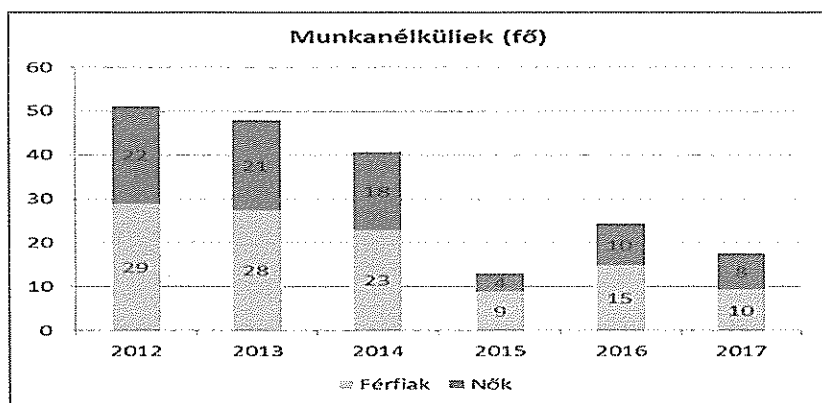
5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2012	242	203	213	181	29	22
2013	241	210	213	189	28	21
2014	232	202	209	184	23	18
2015	228	187	219	183	9	4
2016	223	178	208	168	15	10
2017	220	172	210	164	10	8

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

A munkanélküliek száma a tsz. megszűnése után volt a legmagasabb, ezután fokozatos lassú ütemű csökkenés következett be. A fogyás okai között szerepel a gazdaságilag aktív korú lakosság csökkenése, a mezőgazdaságban történt tulajdonosi szerkezetváltás, amely ha alacsony mértékben is, de létszám felvevővé vált, vállalkozások létrejötte, megerősödése – ha kis mértékű, de mégis a foglalkoztatás növekedésével járt és nem utolsó sorban az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök alkalmazása, így a közmunkaprogramok is a regisztrált munkanélküliek számának csökkenéséhez vezet. A szezonitásnak nagy szerepe van a munkanélküliség alakulásában. Télen a munkanélküliségi ráta növekszik – ekkor a mezőgazdaságban csökken a foglalkoztatottság – az év többi részében csökken.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen a nők foglalkoztatottságát kevésbé lehet megítélni, mivel a gyermekvállalási korban lévő nők nagy része nem jelenik meg álláskeresőként a munkaerőpiacon, a munkanélküliség helyett inkább a GYES-t, GYET-et választja, így csak a harmadik gyermek 8 éves kora után jelenik meg, mint álláskereső, vagy munkanélküli ellátást igénylő személy.

Azok a nők, akik szakmát, illetve különböző végzettséget szereztek a gyermekvállalást követően sincsenek jobb helyzetben, mint a fentebb említett társaik. Amennyiben nincs biztos munkahelyük, esetleg magánvállalkozásuk, akkor a gyermek, gyermekek mellett nehezen tudják ismét vállalni munkahelyükön a több műszakot, az éjszakai műszakot, a korai bejárást, a késői hazamenetelt, hiszen a gyermekeket elhelyező intézmények nyitvatartási idejéhez alkalmazkodni kell. Ha nincsenek mobilizálható nagyszülők, rokonok, akkor ez sokszor a munkahelyek feladásához vezet. A helyben szervezett képzések segítséget tudnának nyújtani ezen problémák megoldásában.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A HEP célcsoportjai közé tartozó mélyszegénységben élő nők esetében igen gyakran az a probléma, hogy nem tanulnak tovább, elmaradnak a tanulmányaikkal, nem lesznek képesek a középiskolában, szakiskolákban teljesíteni, mivel nincsenek meg az alapok, amire a későbbi tanulmányok épülhetnének. Ez sajnos sorozatos kudarchoz, visszahúzódáshoz vezet.

Nehezen összeegyeztethető a család és munkahely, a több műszakos munkarend teljes mértékben kizárt az alacsony iskolázottsággal rendelkező gyermekes nők számára.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség).

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A településen a 3 év alatti gyermekek részére biztosított a bölcsődei ellátás a kondorosi bölcsődében. A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, mert esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják.

A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. A gyermekek napközbeni ellátását biztosító kondorosi 26 férőhelyes intézmény a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek szakszerű gondozását – nevelését végzi. Ezen túlmenően a gyermekek életkorának és egészségi állapotának megfelelő, foglalkoztatást és étkeztetést biztosít azon gyermekek számára, akiknek szülei munkavégzésük, betegségük, szociális helyzetük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A településen biztosított az óvodai és iskolai ellátás is. Nem merült fel probléma ellátatlan gyermek kapcsán, illetve elutasított felvételtől.

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény és felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti. Az általános iskolában Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat.

A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

Az önkormányzat, a működő vállalkozások, vállalkozók saját hatáskörön belül oldják meg a nők rugalmas foglalkoztatását, összeegyeztetve a munka, a család, gyermeknevelés feladatát.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	0	15	#ZÉRÓOSZTÓ!
2013	0	13	#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	0	13	#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	0	16	#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	0	18	#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	0	22	#ZÉRÓOSZTÓ!

A védőnői szolgálat a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás keretében ellátott feladat, a Kardosi ügyfélfogadás: minden héten csütörtök. A védőnő nyilvántartja a körzetében bejelentett lakcímmel rendelkező/életvitelszerűen élő várandós anyákat. Célzott és szükséglet szerinti gondozást végez családlátogatás és védőnői tanácsadás keretén belül. Írásban értesíti a gyermekvédelmi szolgálatot, ha észleli a várandós anya válság helyzetét. A védőnői szolgálat megfelelő, mivel az egy védőnőre eső gyerekszám a megengedett gyereklétszám alatt van.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Családon belüli erőszakon átesett nők esetéről nincs valós adat, ezáltal feltételezhetően nem kezelték ezen problémákat. A családon belüli erőszak megelőzésénél fontos a probléma korai feltárása. A veszélyeztetett populáció elsősorban a nők és gyermekek, ezért fontos, hogy tisztában legyenek azzal, hogy az ellenük elkövetett cselekmény bekövetkezésekor kihez fordulhatnak. Növelni szükséges az áldozatok bejelentési aktivitását, tudatosítani bennük, hogy csak akkor tudnak segítséget kapni, ha feltárják az eseményt. Pontos adatok nem állnak rendelkezésre a nőket ért erőszak, és családon belüli erőszak vonatkozásában, azonban feltételezhető, hogy az érintett családok szociálisan hátrányos helyzetűek, esetleg gyakori a szülők közötti konfliktus. A bántalmazások hátterében főként anyagi, párkapcsolati, pszichés problémák és szenvedélybetegség állhat.

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távollattartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakra nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távollattartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától. A rendőrségi riasztások és bírósági eljárások számszerű adatainak összegyűjtése mellett érdemes megnézni, hogy működik-e olyan szervezet, ahová a bántalmazott nők fordulhatnak. (Ha működik ilyen a településen, az onnan kért számszerű adatokat össze kell vetni a rendőrségi feljelentések számával.) Ha az eredmények azt mutatják, hogy magas az erőszak aránya, akkor javaslatokat kell tenni nők tájékoztatásának, illetve a társadalmi érzékenyítés lehetséges formáira (pl. felvilágosító programok már az iskolában, a terhesgondozáson; plakátokkal)

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön korlátozottak. Nincs anyaotthon, családok átmeneti otthona. A kistérségi Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat tud segítséget nyújtani, családsegítés keretében:

- a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- c) a család gondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- d) közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,
- e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élő, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- f) a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A 2010-es önkormányzati választásokat követően az 5 fős kardosi képviselő-testületben 1 nő kapott helyet, továbbá a jegyző és aljegyző is nő.

A nők közéletben betöltött szerepét vizsgálva, nem szabad elfelejteni először is, hogy az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezésekről nehéz beszélnünk, mivel az önkormányzat intézményei nagyon kevés adattal rendelkeznek a szempontok és problémák tekintetében, illetve a nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem könnyű objektíven, tényszerűen regisztrálni.

Az önkormányzatnak az egészségügy, oktatás, területfejlesztés, foglalkoztatás, gazdaság, a helyi politika kultúra terén a szolgáltatások kialakítása során tekintettel kell lenni a nemek eltérő helyzetére és szükségletére, és törekedniük kell speciális, éppen nemük miatt jellemző problémák megoldására.

A nők helyzetét vizsgálva ismert probléma a gyermeket vállaló anyák elhelyezkedése, illetve nőket érintő családon belüli erőszak, amiről korábban az 5.4. pontban már szó volt. A gyermeket vállaló anyák elhelyezkedésénél elsősorban a gyermekek nappali ellátásának biztosítását kell figyelembe venni, főként az iskolai, óvodai szünidők idején.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony iskolai végzettségű nők között a több műszakos munkarend összeegyeztethetetlen a családdal	Rugalmas munkahelyek kialakítása, családi napközi létesítése érdekében pályázati lehetőség figyelése
Családon belüli erőszakon átesett nők eseteinek nem valós adatai, amit feltételezhetően nem kezeltek	Érdekérvényesítésről tájékoztató nap
Munkanélküliség emelkedik a nők körében, magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők száma, álláskeresők száma magas	Munkaerő-piaci programok

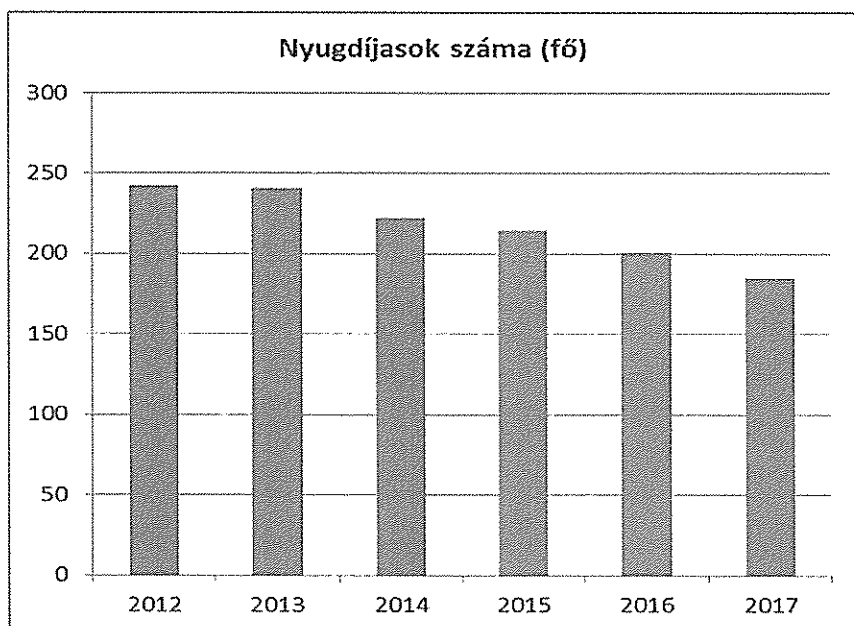
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2012	97	145	242
2013	94	147	241
2014	90	132	222
2015	84	131	215
2016	80	121	201
2017	77	108	185

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A demográfiai összetétel vizsgálatakor megállapítható, hogy a településen sok az időskorúak aránya az összlakossághoz képest. Elmondható, hogy nő az átlagéletkor, főként a nők körében, mivel minden évben több nyugdíjas, nyugdíjrendszerű ellátásban részesülő nő van.

Az adatokat vizsgálva megállapítható, hogy idősebb korban kevesebb a házas, megnő az özvegyek, egyedül élők száma.

Az időskorra jellemző a szellemi és fizikai aktivitás csökkenése, önellátó képességük beszűkülése, betegségeik megjelennek. Az egyedüllét miatt gyakori a depresszió és a dementia kialakulása, a súlyos, krónikus betegségek kialakulása.

Általános probléma az idősek számára, hogy a megélhetést biztosító családtagok kevesebb időt tudnak fordítani idős családtagjaikra, s nagyobb igény alakul ki az ellátást biztosító szociális otthonra. Segítségét jelentkezne az aktív időskor eltöltése céljából az idősek számára programok, képzések szervezése.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú; és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik: az öregségi nyugdíj, a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

az özvegyi nyugdíj;

az árvaellátás;

a szülői nyugdíj;

a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint

özvegyi járadék.

Időskorúak járadéka

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a járási hivatal állapítja meg.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Kardoson az önkormányzati intézmény nem foglalkoztatnak nyugdíjas korúakat. Vizsgálva az idősek korúak foglalkoztatását településünkön is az országos tendencia érvényesül. Nehezen lehet elhelyezkedni, munkát találni 55 év felett.

Magyarországon a KSH adatai szerint 2010-ben az 55 év feletti korosztály foglalkoztatási rátája alig haladta meg az 50 százalékot. Az intézmények, vállalatok ritkán alkalmaznak időseket, hiszen magasabb bért és addicionális költséget jelentenek számukra.

Egy tanulmány szerint a két legerősebb érv, amit az 50 év feletti munkavállalók alkalmazása ellen megfogalmaznak: az idegen nyelvtudás és a megfelelő számítástechnikai ismeret hiánya. Ugyanakkor számos érv szól az alkalmazásuk mellett is: a munkában töltött évek alatt komoly szakmai tudásbázist halmoztak fel és jóval pontosabbak és megbízhatóbbak a fiataloknál (nem fognak más munkát keresni, megbecsülik a feladatokat), kevésbé kritikusak a felső vezetéssel és a vállalat működésével szemben és erős elkötelezettséget mutatnak a munkahelyük iránt.

Emellett pedig részmunkaidőben, vagy akár kiszervezéssel is hajlandók dolgozni. Ugyanez a megállapítás vonatkozik a nyugdíjas foglalkoztatottság vizsgálatánál

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az idősellátás területén egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magánszervezeteknek.

Az IKSZT, működése óta, keresi a lehetőséget az idősek foglalkoztatására, szórakoztatására.

A Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás keretében ellátott feladat az Idősek Klubja.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

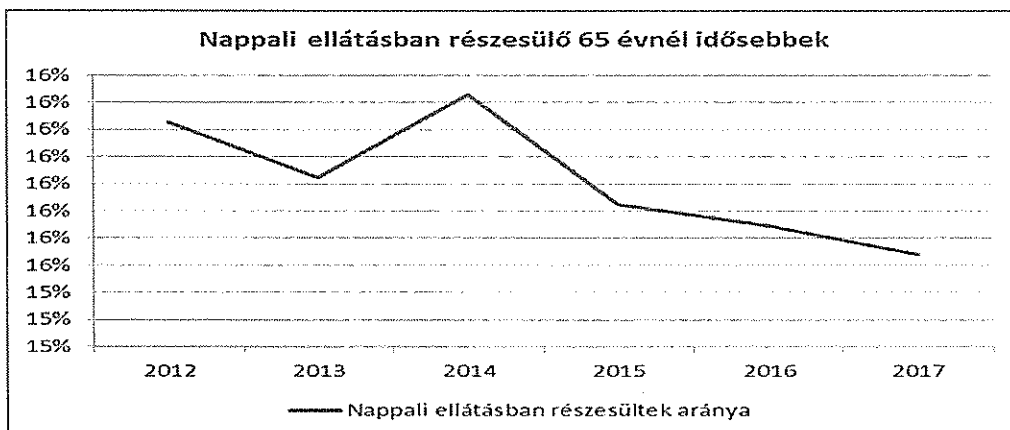
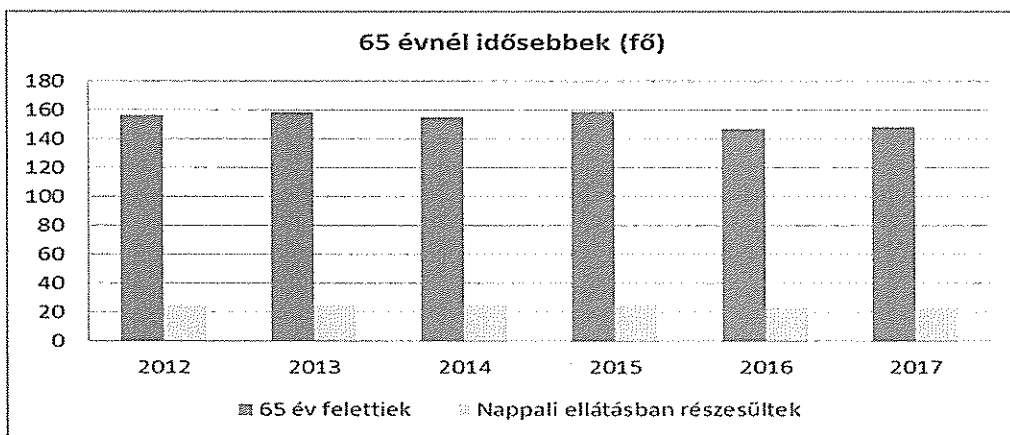
Az 55 év felettieket, illetve a tartós munkanélkülieket jobban érinti a foglalkoztatás terén fellépő hátrányos megkülönböztetés.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	Fő	Fő	%
2012	156	25	16,03%
2013	158	25	15,82%
2014	155	25	16,13%
2015	159	25	15,72%
2016	147	23	15,65%
2017	148	23	15,54%

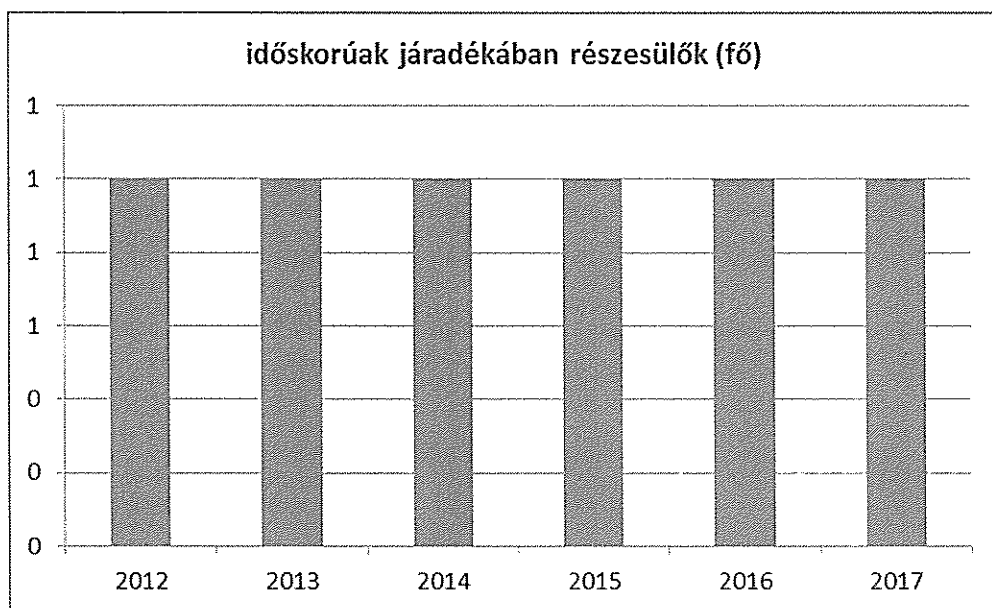
Egészségügyi ellátás a kistérség teljes területére kiterjedő központi orvosi ügyeleti szolgáltatás. Járóbeteg szakorvosi ellátás: Szarvas majdnem teljes körű kistérségi feladatot lát el valamennyi társult település lakossága számára.

Házi gondozást is igénybe vesz 4 fő, jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban 3 fő részesül.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő)
2012	1
2013	1
2014	1
2015	1
2016	1
2017	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen általában elmondható, hogy alacsony az időskorúak járadékában részesülők száma, általában évente 1-2 fő.

Időskorúak járadéka: A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a járási hivatal állapítja meg.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Nem áll rendelkezésre olyan jellegű adat, mely pontosan kimutatná az idősebb korosztály közművelődési, kulturális szokásait, hogy az idősek milyen gyakorisággal vesznek részt kulturális eseményeken, programokon. Helyi viszonylatban az Idősek Klubjában van lehetőségük beszélgetésre, kártyázásra, szórakozásra. Taglétszáma változó, túlnyomó többségben nők a tagjai. Közművelődési igényüket a Könyvtár szolgálja.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány)	Muzeális intézmények száma	Közművelődési intézmények száma
2012	1	7 691	0	1
2013	1	4 000	0	1
2014	1	4 000	0	1
2015	1	4 000	0	1
2016	1	4 000	0	1
2017	1	4 000	0	1

Forrás: TEIR

c) idősek informatikai jártassága

Az idősebb korosztály digitális tudása, informatikai jártassága a többi korosztályhoz képest rosszabb. A 2011-ben megnyílt IKSZT épületében lehetőség lehetne az idősebb korosztály informatikai jártasságának javítására. Igényfelmérés végzése szükséges, hogy mekkora lenne a kereslet ilyen jellegű képzésre.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen Idősek Klubja működik 2002 óta, amely ellátja az alapellátás (étkeztetés, házigondozás, tanyagondnoki szolgálat) feladatait is.

2007. februárjától az alapellátás, Idősek Klubja a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás keretén belül működik.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Aktív, tevékeny időskor hiánya	Pályázat, képzések szervezése az idősek részére, önszerveződések
Kevés a nappali ellátás férőhelye	Igényfelmérés a nappali ellátás igényére

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Magyarországon a 2001.évi adatok alapján 577 ezer fogyatékkal élő ember él, városunkban élő fogyatékkal élőkről nincs pontos adat. A helyzetelemzés során a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos

adatok nem mutatnak teljes képet, mivel a szakemberek megállapítása alapján nincs megfelelő alátámasztottságú adat.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

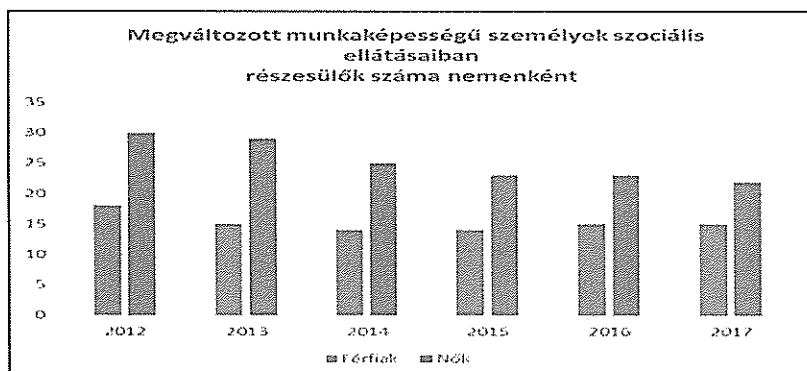
Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2012	18	30	48
2013	15	29	44
2014	14	25	39
2015	14	23	37
2016	15	23	38
2017	15	22	37

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A tartós egészségi problémával, fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak,

tíz érintettből mindössze csak egy dolgozik. A községben megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató vállalkozás nincs, pedig fontos lenne, mert akiknek jelenlétük hozzájárulhatna ahhoz, hogy a fogyatékkal élők a munkájukon keresztül is a társadalom hasznos tagjainak érezhessék magukat. Önkormányzatunk iparúzési adókedvezményrel próbálja segíteni a

megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását. További célunk olyan infrastruktúra kialakítása, amely a megváltozott munkaképességű foglalkoztatást vállaló vállalkozások letelepedését segíti.

A BKEEP elemzése szerint 2001-es népszámlálás időpontjában a megyében élő nem fogyatékos személyek harmada volt foglalkoztatott, ugyanakkor a fogyatékosoknak csak kevesebb, mint tizede. Ez a hatalmas különbség csak részben magyarázható a két csoport eltérő korstruktúrájával, miszerint a fogyatékosok körében jóval nagyobb az időskorúak aránya. Az is inkább csak árnyalja a képet, hogy nyilvánvalóan a fogyatékosok típusa és súlyossága alapvetően befolyásolja a munkavállalást. Az egy fogyatékkal élők inkább tudnak munkát vállalni, mint a halmozottan fogyatékosok. A fő problémát elsősorban az jelenti, hogy a fogyatékkal, tartós egészségkárosodással élők eleve hátránnyal indulnak a munkahelyekért folyó versenyben, mely hátrány gyakran a munkaerőpiacról való kiszorulást is jelenti számukra.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Gyakran előforduló probléma, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fogyatékos személyek foglalkoztatása akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, a településen belüli közlekedési akadályok miatt, és különösen, ha a támogató szolgálattól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek.

A közszolgáltatások esetében a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés még nem teljesen megoldott, annak ellenére, hogy a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv. 7/B. §-a alapján az állam által fenntartott közszolgáltatásokhoz való hozzáférést 2010. december 31-ig kellett volna teljesíteni. Azon közszolgáltatást nyújtó épületekben, ahol még nincs meg, szükséges mind a fizikai, mind az infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása.

Vizsgálatok alapján, a fogyatékos személyek többségének egészségi állapota lehetővé tenné az aktívabb munkaerő-piaci részvételt, de munkalehetőséget csak erősen korlátozott mértékben tud kínálni számukra a hazai munkaerőpiac. Az Európai Unióban a fogyatékos személyek 40%-a dolgozik, ez az arány ma Magyarországon 7-9%, amely rendkívül alacsony, különösen amellet, hogy az aktív korú célcsoport 80 -85%-a akar és tudna is dolgozni, védett vagy nyílt munkaerő-piaci körülmények között.

A fogyatékos személyek esélyegyenlőségének növelése érdekében szükséges mind a védett, vagy nyílt munkaerő-piaci lehetőségek bővítése, és a fizikai, illetve az infokommunikációs akadálymentesítés megteremtése az önkormányzat közszolgáltatásain túl a lehetőségekhez mérten a közlekedésben is.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
----	---	----------------------------------	--------------------------------

2012	0		
2013	0		
2014	0		
2015	0		
2016	0		
2017	0		

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

A fogyatékkal élők tekintetében a civil szervezetek szerepe igen jelentős. A községben a Szarvasi Mozgáskorlátozott Egyesület Helyi Csoportja működik, közel 200 taggal. Munkájuk, összefogásuk jelentősen növeli a csoportba tartozók mindennapi életének megkönnyítését. A rendelő épülete 2007 második felétől akadálymentes épület, mely az önkormányzat a Fogyatékosok Esélye Közalapítványhoz történt sikeres pályázatának köszönhető.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek számára igénybe vehető ellátási, támogatási formákról a különböző szintű jogszabályok rendelkeznek. (pl. Fot., Szt., Cst.)

A fogyatékkal élő felnőttek legnagyobb részének sokszor egyetlen megélhetési forrása az általában alacsony összegű rokkantsági nyugdíj, rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás, illetve plusz juttatásként a feltételek fennállása esetén a fogyatékosági támogatás. A gyermekeket tartós betegségük okán magasabb összegű családi pótlék illeti meg.

A fogyatékos személyeket a rendszeres szociális ellátások megállapítása során az Szt. rendelkezései alapján további kedvezmények illetik meg (pl. a lakásfenntartási támogatásnál, aktív korúak ellátásánál a fogyasztási egység fogyatékoság, tartós betegség esetén +0,2-vel növekszik). A gyermekvédelmi törvény alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jövedelemhatára tartós beteg gyermeket nevelő családok esetén magasabb.

A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében a súlyos mozgáskorlátozott személyek gépkocsi szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) jogosultak. Sajnos az Szt. alapján korábban járó közlekedési támogatás megszűnt.

A közlekedőképeségében súlyosan akadályozott, látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősülő, a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősített, vagy a vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősülő személy parkolási igazolványra jogosult.

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

A fogyatékkal élő vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők gyakran a megfelelő információk hiányában nem részesülnek a számukra a jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásban. A fogyatékos emberek helyi szervezetei, önkormányzati intézmények ebben segítséget tudnak nyújtani.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják a következő jogszabályok:

Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)- (2))

Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §) A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat. Javasoljuk, azoknak a szolgáltató szervezeteknek a bevonását, melyek professzionális segítséget nyújthatnak. Ilyenek például a jelnyelvi tolmácsszolgálatok (<http://fszk.hu/mjp/tolmacsszolgalatok-elerhetosegei.pdf>), a könnyen érthető fordításokat készítő ÉFOÉSZ és tagszervezetei (<http://www.efoesz.hu/index.php?m=text&id=2>), a speciális eszközkölcsönzők (<http://www.blissalapitvany.hu/kolcsonozheto-eszkozok>). Javasoljuk továbbá, hogy az önkormányzat érintett munkatársai kapcsolódjanak be olyan tréningekbe, képzésekbe, ahol ezek a tudások megtanulhatók, ilyenek egyebek mellett az EMMI és az FSZK Nonprofit Kft. képzései (www.fszk.hu).

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)

Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, valamint a következő dokumentum áttekintését - Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – Komplex akadálymentesítés (<http://fszk.hu/bemutakozas/programirodak/akadalymentesitesi-programiroda/szakmai-anyagok/segedlet-a-kozszoalgitasok-egyenlo-eselyu-hozzaferesenek-megteremtesehez-komplex-akadalymentesites/>). A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve

Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt.

Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv. Javasoljuk, hogy az ehhez elengedhetetlen attitűdváltás eléréséhez a szolgáltatók vegyék igénybe az országban több helyen elérhető tréninglehetőségeket (GYEMSZI ETI és FSZK Nonprofit Kft. egyebek mellett), valamint igényeljék azokat a hozzáférést biztosító megoldásokat, melyekről a korábbiakban már szóltunk.

Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagylétszámú ápoló -gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokká. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelében bizonyosak vagyunk, mégis számos konfliktust rejt magában. Javasoljuk megismerni a folyamat jogszabályi hátterét, valamint azokat a szakmai módszertani anyagokat, melyek ezt a közösségi alapú szolgáltatások felé való elmozdulást segítik. A dokumentumok a folyamatot generáló Intézményi Férőhely Kiváltást Koordináló Országos Testület honlapjáról tölthetők le: <http://www.szocialisportal.hu/web/szocialis-agazati-portal/kivaltast-koordinalo-testulet.jsessionid=f580a338bd8c05ebc946047d522c> A közösségi beilleszkedést segíthetik a fogyatékos emberek érdekvédelmi szervezetei is, így bevonásuk javasolt.

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, valamint a következő dokumentum áttekintését - Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – Komplex akadálymentesítés

(<http://fszk.hu/bemutatkozas/programirodak/akadalymentesitesi-programiroda/szakmai-anyagok/segedlet-a-kozszoalgtatasok-egyenlo-eselyu-hozzaferesenek-megteremtesehez-komplex-akadalymentesites/>). A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve.

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el.

A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.-20. §]). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében. Javasoljuk, hogy legyen számukra lehetőség hozzáférni a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal honlapjához, valamint dokumentumaihoz (<http://nrszh.kormany.hu/>), továbbá azokhoz a jogsegély szolgáltatásokhoz, amelyeket érdekvédelmi szervezeteik nyújtanak a számukra.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog; másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselésének lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Javasoljuk, hogy ennek érdekében alakuljanak ki az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumok akár az önkormányzat kezdeményezésére, ahol a fogyatékos emberek a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A törvényi kötelezettség szerint az összes költségvetési intézménynek, az összes önkormányzati és közszolgáltatást nyújtó intézményeknek akadálymentesnek kellene lennie.

Fontos, hogy a közszolgáltatás tényleges igénybe vételéhez nem elég az épületbe bejutni, azt be is kell tudni járni - legalább a közszolgáltatás igénybevételéhez szükséges mértékben-, valamint veszély esetén biztonsággal el kell tudni hagyni.

A közszolgáltatás akkor hozzáférhető, ha a fizikai megközelítés lehetőségén túl az épületen belüli tájékozódás lehetősége biztosított a vak és gyengén látó, a siket, és nagyothalló, az értelmi fogyatékos, az autista, a súlyosan-halmozottan fogyatékos személy számára. A mozgássérültekkel kapcsolatban leggyakrabban a biztonságos és akadálymentes, vakok esetében pedig az érzékelhető környezetről van szó.

A hivatal épületének akadálymentesítése megtörtént pályázati forrásból. A Hivatal épületének az emeletén található a Könyvtár, melynek infokommunikációs akadálymentesítése is megtörtént. Az orvosi rendelő épülete 2007 második felétől akadálymentes épület, mely az önkormányzat a Fogyatékosok Esélye Közalapítványhoz történt sikeres pályázatának köszönhető. Az Egészségházba és az IKSZT épületébe is akadálymentes bejutás biztosított. Az orvosi rendelőben, az egészségházban és az IKSZT épületében az infokommunikációs akadálymentesítés nem megoldott.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A hivatal épületének akadálymentesítése megtörtént pályázati forrásból. A Hivatal épületének az emeletén található a Könyvtár, melynek infokommunikációs akadálymentesítése is megtörtént. Az orvosi rendelő épülete 2007 második felétől akadálymentes épület, mely az önkormányzat a Fogyatékosok Esélye Közalapítványhoz történt sikeres pályázatának köszönhető. Az Egészségházba és az IKSZT épületébe is akadálymentes bejutás biztosított. Az orvosi rendelőben,

az egészségházban és az IKSZT épületében az infokommunikációs akadálymentesítés nem megoldott.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Kardoson található cégek, vállalkozások:

ATIA - Terra Bt.
Kardos, Csabai út 52.
mezőgazdasági termelés

Dr.Kalhammer Mátyás
Kardos, Csabai út 96.
állattenyésztés (tojótyúktelep)

BAREX Kft.
Kardos, Csabai út 1/1
állattenyésztés (sertéstelep)

Kardosi Gabonatár Kkt.
Kardos, Gyomai út 18.
mezőgazdaság és mg-i szolg.

Wiszberger Anikó
Kardos, Szabadság u. 2.
kereskedő (vegyesbolt)

Kardosi Malom Kkt.
Kardos, Csabai út 52.
mezőgazdaság és mg-i szolg.

Juhos Ildikó
Kardos, Szabadság u. 2.
vendéglátás

Pljesovszki és Tsa Kkt.
Kardos, Csabai út 23.
mezőgazdaság és mg-i szolg.

Flam Építőanyag Szolg.Bt.
Kardos, Árpád u. 24.
építőipar

Szebegyinszki Pál
Kardos, Gyomai út 33.
szárasztészta-készítő

Karabuka Kft.
Kardos, Csabai út 83.
bútorkereskedés (rattan)

Tóth András
Kardos, Kossuth u. 36.
kályhakészítő

Kasnyík György
Kardos, Szabadság u. 2.
gázcseretelep

Varga Mihály
Kardos, Gyomai út 26.
mezőgazdaság és mg-i szolg.

Kis Zoltán
Kardos, Szabadság u. 2.
kereskedő (vegyesbolt)

Kmotricza Imréné
Kardos, Gyomai út 27/1.
kereskedő (vegyesbolt)

A helyi cégek és szolgáltatók nagy része mezőgazdasági tevékenységi körükből adódóan nem szükséges az akadálymentesítés, mivel nem irodában/üzletben történik a tevékenységének folytatása. A további helyi munkahelyek akadálymentesítése nagyon kezdetleges fázisban jár, vagy egyáltalán nem megoldott.

Az érintett civil szervezetek székhelyeinek akadálymentesítése többnyire megoldott, mindennapi munkájukhoz, a foglalkoztatáshoz, alapszabályukban rögzítetteknek megfelelően.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Kardoson a mozgássérültek számára a közintézmények előtt akadálymentes parkolók kerültek kialakításra. Akadálymentes autóbusz várakozóhelyek nem kerültek, egyenletes, síkfelületű járdák kialakítása közel 100%-os arányban kerültek kialakításra. A gyalogos átkelőhelyek süllyesztett járdaszegéllyel történő ellátása Kardos területén részben megoldott. A parkok mindenki számára könnyen megközelíthetőek, a parkok szépen rendben tartottak, kiépítették, ülőhellyel ellátottak.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A közlekedéssel kapcsolatos törvényi szabályozás is arra irányul, hogy a közlekedési eszközök, utasforgalmi létesítmények, illetőleg az ezekhez tartozó jelző és tájékoztató berendezések a különféle fogyatékosággal élő személyek által biztonságosan használhatóak legyenek.

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek önálló életvitelének megkönnyítése, önrendelkezési jogának biztosítása, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosításával.

A Szarvasi Mozgáskorlátozottak Egyesületének Kardosi Csoportja is segíti a fogyatékkal élőket, mind segítségnyújtással, mind rekreációs programokkal. A helyi Idősek Klubja is fogadja a fogyatékkal élőket, segít nappali ellátásuknál.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe. Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékos személy számára nem hozzáférhető pl az akadálymentesítettség hiánya miatt. Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy saját elhatározásából vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékos személy helyett döntő család elhatározásából a szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékos személy életminőségét lényegesen javítaná. Minden ilyen esetben annak feltárása fontos, hogy a szolgáltatás és a szolgáltatást igénylő milyen okból nem tudott egymással segítő kapcsolatba kerülni. Érdeemes arra kérdezni, hogy a szolgáltatók megfelelően ajánlják-e a szolgáltatásaikat és elérik-e ajánlataikkal a célcsoport tagjait. Nincsenek-e olyan esetek a településen, ahol a család a fogyatékos felnőttet méltatlan körülmények között tartja. Természetesen nehéz ilyen információkhoz jutni, ezért is javasoltuk, hogy a sablon tábla kitöltése mellett -ha lehetséges-, készüljenek rövid, félig strukturált interjúk is, sokszor a megkezdett beszélgetés új irányt vehet és olyan információk jutnak a szakértő, mentor, tanácsadó tudomására, amik kiegészítik az egyéb forrásokból származó információkat és adatokat.

A helyi önkormányzat számos alkalommal kinyilváníthatja azt, hogy számára fontosak a településen élő fogyatékos személyek. Ilyen alkalmak lehetnek a fogyatékos személyek részére rendezett sportrendezvények, egészségügyi szűrések, kirándulások a támogató szolgálat segítségével, ha a helyi önkormányzat rendelkezi üdültetési lehetőséggel akkor az üdültetésben való részvétel biztosítása, különféle akciók szervezése amik egyben anyagi és természetbeni segítségnyújtást jelentenek. Fontos annak megismerése, hogy a helyi médiában rendszeresen jelenjenek meg a fogyatékos személyek sikereikkel és gondjaikkal, de semmiképpen sem mint gyámolított személyek.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Megkülönböztetés a foglalkoztatás területén	Lehetőség biztosítása a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását biztosító vállalkozásoknak, hogy a településen telephelyet létesítsenek
Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés hiánya az IKSZT-ben	Pályázati lehetőség keresése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Egyesületek, civil szervezetek képviselői és tagjai szinte mindannyian önkéntes munkában végzik tevékenységüket, szervezik közösségi élet színesítésére programjaikat. Adományhoz a Vöröskereszt révén jut a település. A településen az alábbi civil szervezetek működnek:

Kardos-Örménykút Községi Sportklub 5552. Kardos, Gyomai út 24. Elnöke: Brlás János	Szlovák Klub 5552. Kardos, Árpád u. 16. Elnöke: Fábri Judit
Polgárórság Kardos Egyesület 5552. Kardos, Gyomai út 24. Elnöke: Brlás János	Szarvasi Mozgáskorlátozottak Egyesülete Kardosi Csoportja 5552. Kardos, Árpád u. 16. Csoportvezető: Varga Mihályné

Közfeladatot kizárólag az önkormányzat és a Kondorosi Közös Önkormányzati Hivatal Kardosi Kirendeltsége lát el.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Kardos Község Önkormányzata szoros kapcsolatban áll a helyi Szlovák Önkormányzattal. A lakosság döntő többsége szlovák nemzetiségűnek vallja magát, így a szlovák önkormányzat és a Szlovák Klub hagyományörző tevékenységéhez az önkormányzat lehetőségeihez mérten hozzájárul. A településen jelen lévő civil szervezetek az önkormányzat anyagilag támogatja, segítséget biztosít a civil szervezetek számára kiírt pályázatok elkészítésében, lebonyolításában.

Az önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten biztosítja a könyvtári szolgáltatást, amely korábban az iskolai könyvtárral együtt működött. Jelenleg heti 2 alkalommal biztosított a hozzáférés az 5000 db-os leltári állományhoz.

A községben 1 Sportklub működik, labdarúgás szakosztályban. Az önkormányzat minden lehetőséget megragad annak érdekében, hogy a településen a mozgás, a sport létesítményeihez mindenki hozzájuthasson. A kisgyermekek részére 2002-ben került átadásra az uniós követelményeknek is megfelelő játszótér, ahol a játszóeszközök mellett asztaliteniszezésre is lehetőség nyílik, az iskolaépület udvarán bitumenes kispálya, sportöltöző várja a sportolni vágyókat

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat a település érdekeit szem előtt tartva több területen is együttműködik a térség településeivel. Kondoros és Kardos körjegyzőségként működik, ezért minden téren szoros kapcsolatban áll a két település egymással.

Kondoros nagyközség és Kardos község képviselőtestületei társulást hoztak létre az iskolai oktatás ellátására 2008-ban, azóta is társulásban működik a két település. E szerint a kardosi általános iskolás tanulókat iskolabusszal szállították be a székhelyre.

Hasonlóan az általános iskolai oktatás ellátáshoz a bölcsődei és óvodai ellátást is társulásban biztosítják a kardosi gyerekek számára a kondorosi Többsincs Óvoda és Bölcsődében, szintén busszal hordják a gyerekeket Kondorosra.

A településen biztosított az egészségügyi alapellátás, több mint 10 éve társulás formájában Örménykút községgel közösen háziorvosi szolgálatot tart fenn az önkormányzat 1 háziorvossal. A gyermekorvosi szolgálat Csabacsúd községgel társulásban történik.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Kardos településen Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat működik, A nemzetiségi önkormányzat érdekképviselőket is ellát, képviseli a nemzetiségük érdekeit, törekednek az esélyegyenlőség megtartására.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen működő civil szervezetek az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan is az esélyegyenlőség elérésére törekszenek. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, társadalmi párbeszédet kezdeményeznek szükség esetén, támogatják lehetőségükhöz mérten a látókörükben élő rászoruló célcsoport tagjait.

A fogyatékkal élők tekintetében a civil szervezetek szerepe igen jelentős. A községben a Szarvasi Mozgáskorlátozott Egyesület Helyi Csoportja működik, közel 200 taggal. Munkájuk, összefogásuk jelentősen növeli a csoportba tartozók mindennapi életének megkönnyítését.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a város érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Adatgyűjtés folyamán, mely kiterjedt az önkormányzat intézményei, vezetői, képviselői felé megfogalmazódtak a településen élők problémái, esélyegyenlőség biztosítása kapcsán felszínre kerülő akadályok. Az adatgyűjtés kiterjedt a kistérségi és helyi dokumentumokra, a Kardost érintő területekre. Az adatgyűjtés folyamán mód lett megismerni a megkérdezett szervezetek jellemzőit, lehetőségeit, szabályozásukat és mindazt, amit eddig tettek és tesznek a saját területükön az esélyegyenlőség biztosítása érdekében. Példák, esetek tanulmányozása is megtörtént.

Az elkészült dokumentumtervezet a helyben szokásos módon, a települési honlapon került közzétételre, melyről az állampolgárok is véleményt mondhatnak.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A szervezeteknek és a lakosság számára is elérhetővé válik az elfogadott, városi honlapon közzétett esélyegyenlőségi program. A határidőket figyelembe véve, az intézkedések eredményeiről nyílt bizottsági és képviselő-testületi üléseken történik beszámolás és ilyen módon biztosított lesz a megvalósítás ellenőrzése is.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Általános iskolai végzettséggel rendelkező nők aránya magas, tartós munkanélküliek száma magas	Felnőttképzés
Gyermekek	Sok HH, HHH gyermek, veszélyeztetett kiskorúak és gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma magas	Családi napközire pályázati forrás keresés, szülőknek rugalmas munkahely
Idősek	Informatikai jártasság alacsony szintű	Igényfelmérés, képzés szervezése
Nők	Látens esetek? Családon belüli erőszakon átesett nők eseteinek nem valós adatai, amit feltételezhetően nem kezeltek	Érdekérvényesítésről tájékoztató nap
Fogyatékkal élők	Megkülönböztetés a foglalkoztatás területén	Megváltozott munkaképességűek számára foglalkoztatási lehetőség keresés

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Út a munkához	Önkormányzat
Gyermekek	Es(ély)ernyő	Önkormányzat
Idősek	Sohasem késő az informatikában	Önkormányzat, IKSZT
Nők	A NEM, az NEM	Önkormányzat
Fogyatékkal élők	Munkára fel	Önkormányzat

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Tartós munkanélküliek aránya magas, munkanélküliség emelkedik, alacsony iskolai végzettséggel rendelkező munkavállalók	Munkaerő-piaci programok
Gyermekek	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma nő	Közfoglalkoztatásba való részvétel
Idősek	Aktív időskor, szellemi hanyatlás csökkentése	Pályázat, önszerveződések
Nők	Munkanélküliség emelkedik a nők körében, magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők száma, álláskeresők száma magas	Munkaerő-piaci programok, Család-munka összehangolása
Fogyatékkal élők	Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés hiánya az IKSZT-ben	Pályázati forrás

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	LÉP(cs)Ő	Önkormányzat
Gyermekek	Gyermek Esély	Önkormányzat, civil szervezetek, önkéntesek
Idősek	MAMI, PAPI és a PC	Önkormányzat, önkéntesek
Nők	Mutassunk példát gyermekeinknek	Önkormányzat, vállalkozások, civil szervezetek
Fogyatékkal élők	Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés	Önkormányzat

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák esélyegyenlősége biztosított, a szolgáltatásokhoz való hozzájutás, az oktatás, az egészségügy, a kultúra területén. A roma és nem roma munkanélküliségi arányok nem térnek el egymástól. A roma érdekképviselési rendszer működőképes, és elfogadott.

Hátrányos megkülönböztetésben nem részesülnek.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők magasabb foglalkoztatásának elérése csökkenti az élethelyzetből adódó hátrányokat. A szociális juttatásokhoz való hozzáférés biztosított.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek közoktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést. Folyamatosan odafigyelünk az idősek értékeire. Biztosítjuk a szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Lehetőséget és segítséget nyújtunk az érdekképviselésre.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenjogúsághoz fűződő jogok elismerését, a nők elleni erőszak elutasítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők foglalkoztatásának elősegítését, akadálymentesség biztosítását, életminőségük növelését.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	LÉP(cső) – romák és mélyszegénységben élők
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Munkanélküliség emelkedik, alacsony iskolai végzettséggel rendelkező munkavállalók
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: célcsoport tájékoztatása képzési, átképzési lehetőségekről – szükségletfelmérés, pályaaorientációs tanácsadás, kompetencia-fejlesztés K: szakképesítésekbe való irányítás, alternatív foglalkoztatás lehetőségeinek megteremtése H: munkanélküliség csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	szükségletfelmérés, tanácsadás, célcsoport elérése, tájékoztatás képzések – munkahelyek teremtése
Résztevők és felelős	önkormányzat
Partnerek	MÜK, képzési intézmények, civilek
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31. és 2023.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: célcsoport elérése minél nagyobb arányban K: munka- és képzési lehetőség felajánlása H: foglalkoztatás fenntartása, nyomon követés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány
Szükséges erőforrások	25 M Ft

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Út a munkához
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	tartós munkanélküliek aránya magas, csak általános iskolai végzettséggel rendelkező nők aránya magas
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: célcsoport elérése K: általános iskolai végzettséggel rendelkező nők szakképesítésének növelése H: tartós munkanélküliek számának csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. szükségletfelmérés 2. eszköz és erőforrás felmérés 3. kapcsolatfelvétel a munkaügyi központtal – közfoglalkoztatás, képzés 4. munkaerő-piaci integráció
Résztvevők és felelős	önkormányzat
Partnerek	munkaügyi központ
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31. és 2023.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: célcsoport elérése minél nagyobb arányban K: munka és képzési szerződések H: foglalkoztatás fenntartása, nyomon követése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	pénzügyi erőforrás hiánya
Szükséges erőforrások	10 M Ft

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	ES(ély)ERNYŐ
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	veszélyeztetett kiskorúak és gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma magas
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített családok között erőforrás felmérés, szükséglet felmérés, kutatás, igényfelmérés K: képessé tevő programok támogatása, életvezetési, háztartási, gyermeknevelési tanácsadáshoz kötött juttatások H: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők jövedelemhez juttatása, ami miatt a rászorultság megszűnik
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	kapcsolatfelvétel a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel, annak erősítése, munkaügyi kapcsolatok bővítésének lehetőségei
Résztvevők és felelős	önkormányzat
Partnerek	jelzőrendszer GYJSZ, HSZ, MŰK, CSSK
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31. és 2023.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	kérdőív, szükségletfelmérés, tanácsadáson résztvevők száma, együttműködés civil szervezetekkel, MŰK kapcsolattartás Pályázati lehetőség részmunkaidős foglalkoztatásra
Kockázatok és csökkentésük eszközei	célok konkretizálása a célcsoport részéről, mentorálás
Szükséges erőforrások	15 M Ft

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Gyermek Esély
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma nő. (adattábla értékei a TEIR alapján)
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: Rövid: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek családok között erőforrás felmérés, szükségletfelmérés. Közép: Erőforrásokkal való összekötésben való támogatás. (munkaügyi központ, közfoglalkoztatás, munkaerőpiaci program) Hosszú: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben élők jövedelemhez való juttatása, ami miatt a rászorultság megszűnik.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Igény-, szükségletfelmérés 2. Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal, civil szervezetekkel.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Munkaügyi Központ
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31. és 2023.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: kérdőíves felmérés, Közép: Együttműködési megállapodás Munkaügyi Központtal (Start munkaprogram, Civil Szervezettel (TAMOP)) Hosszú: Önkormányzat pályázik a munkaerő-piaci programokra.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Látens, nem adekvát célok a célcsoport részéről.
Szükséges erőforrások	10 M Ft

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	A NEM az NEM
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Családon belüli erőszakon átesett nők eseteinek nem valós adatai, ami feltételezhetően nem kezeltek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: Információnyújtás az érdekérvényesítésről és a nők esélyegyenlőség jogairól. Közép: családon belüli erőszak áldozatainak érdekérvényesítő képességének növelése Hosszú: családon belüli erőszak ne legyen tabu, csökkenjen az erőszakon átesett nők valós száma
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Információs nap szervezése 2. Rendszeres klubfoglalkozás, beszélgető sarok létrehozása 3. Információs pont biztosítása
Résztvevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Civilek
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31. és 2023.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid. információs napok száma Közép: érdeklődők száma Hosszú: Információs ponton megjelentek száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdeklődés hiánya
Szükséges erőforrások	humán erőforrás, önkéntesek 500 e Ft

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Mutassunk példát gyermekeinknek
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Munkanélküliség emelkedik a nők körében, alacsony iskolai végzettséggel rendelkező munkavállalók, család-munka összehangolása
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Célcsoport tájékoztatása képzési, átképzési lehetőségekről – szükségletfelmérés, pályaaorientációs tanácsadás, kompetencia-fejlesztés. K: Szakképesítésekbe való irányítás. Alternatív foglalkoztatás lehetőségeinek megteremtése H: Munkanélküliség csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szükségletfelmérés ▪ tanácsadás, célcsoport elérése, tájékoztatás ▪ rugalmas munkahelyek létesítése ▪ Képzések – munkahelyek önálló teremtése (vállalkozás)
Résztevők és felelős	Önkormányzat,
Partnerek	MÜK, képzési-intézmények, civil
Határidő(k) pontokba szedve	2013. 12. 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Célcsoport elérése legalább 50 %-ban. Közép: Munka- és képzési szerződés. Hosszú: Foglalkoztatás fenntartása tartósan, legalább 1 éven keresztül.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány
Szükséges erőforrások	25 M Ft

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Mami, Papi és a PC
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Aktív időskor, szellemi hanyatlás csökkentése,
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R. Célcsoport igényfelmérés K: tárgyi eszközök biztosítása – pályázati lehetőségek, családi kapcsolatok megerősítése, támogató környezet. H: Kapcsolattartás, otthonról végezhető munka
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Igényfelmérés - Képzés biztosítása a csoport részére - Foglalkoztatás lehetőségének felmérése
Résztevők és felelős	Idősek, Szociális intézmények, Önkormányzat, önkéntesek
Partnerek	Felnőttképző szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31. és 2023.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Tanúsítványok, bizonyítványok az elvégzett képzésről.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Tárgyi eszköz hiány
Szükséges erőforrások	2 M Ft

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Sohasem késő az informatikában
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Informatikai jártasság alacsony szintű
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: Igény-, szükségletfelmérés Közép; képzés Hosszú: Idősek informatikai jártasságának növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kapcsolatfelvétel a célcsoport tagjaival, igényfelmérés 2. Források biztosítása, partnerek felkutatása 3. Képzés
Résztevők és felelős	Önkormányzat, önkéntesek
Partnerek	IKSZT
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31. és 2023.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	10 fő informatikai képzés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	erőforrás, érdeklődés hiánya
Szükséges erőforrások	tárgyi eszközök – számítógépek, pénzügyileg 10 mFt

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés az IKSZT-ben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szükségleteknek megfelelő akadálymentesítés nem kielégítő az intézményben. Nincs vakvezető sáv, tapintható tábla
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: Az épület teljes akadálymentesítésének felmérése Közép: Vakvezető sáv, tapintható információs tábla. Hosszú: Fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek növelése, esélyegyenlőségének biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pénzügyi erőforrás felmérés, felkutatás 2. Tervezés 3. Megvalósítás
Résztvevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Civil szervezetek, mozgáskorlátozottak egyesülete
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31. és 2023.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Az épületen belüli lehetőségek felmérése, tervrajz Közép: A teljesítés megvalósításához szükséges pénzügyi források biztosítása, pénzügyi jelentés. Hosszú: Beépített akadálymentes eszközök, 2 vakvezető sáv, 2 tapintható tábla
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi erőforrás
Szükséges erőforrások	2 M Ft

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Munkára fel
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Megkülönböztetés a foglalkoztatás területén
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Célcsoport tájékoztatása képzési, átképzési lehetőségekről – szükségletfelmérés, igényfelmérés a foglalkoztatásba bevonható személyek számára vonatkozóan, pályaorientációs tanácsadás, K: Szakképesítésekbe való irányítás, foglalkoztatás elősegítése. Alternatív foglalkoztatás lehetőségeinek megteremtése H: Munkanélküliség csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szükségletfelmérés, igényfelmérés ▪ tanácsadás, célcsoport elérése, tájékoztatás ▪ vállalkozó keresése a foglalkoztatás biztosítására
Részrtvevők és felelős	Önkormányzat, civil szervezetek, vállalkozások
Partnerek	képzési intézmények, civil szervezetek, vállalkozások
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31. és 2023.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Célcsoport elérése legalább 50 %-ban. Közép: Munka- és képzési szerződés. Hosszú: Foglalkoztatás fenntartása tartósan, legalább 1 éven keresztül.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány
Szükséges erőforrások	25 M Ft

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1										
2										
3										
...										
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1										
2										
3										
...										
III. A nők esélyegyenlősége										
1										
2										
3										
...										
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1										
2										
3										
...										
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1										

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

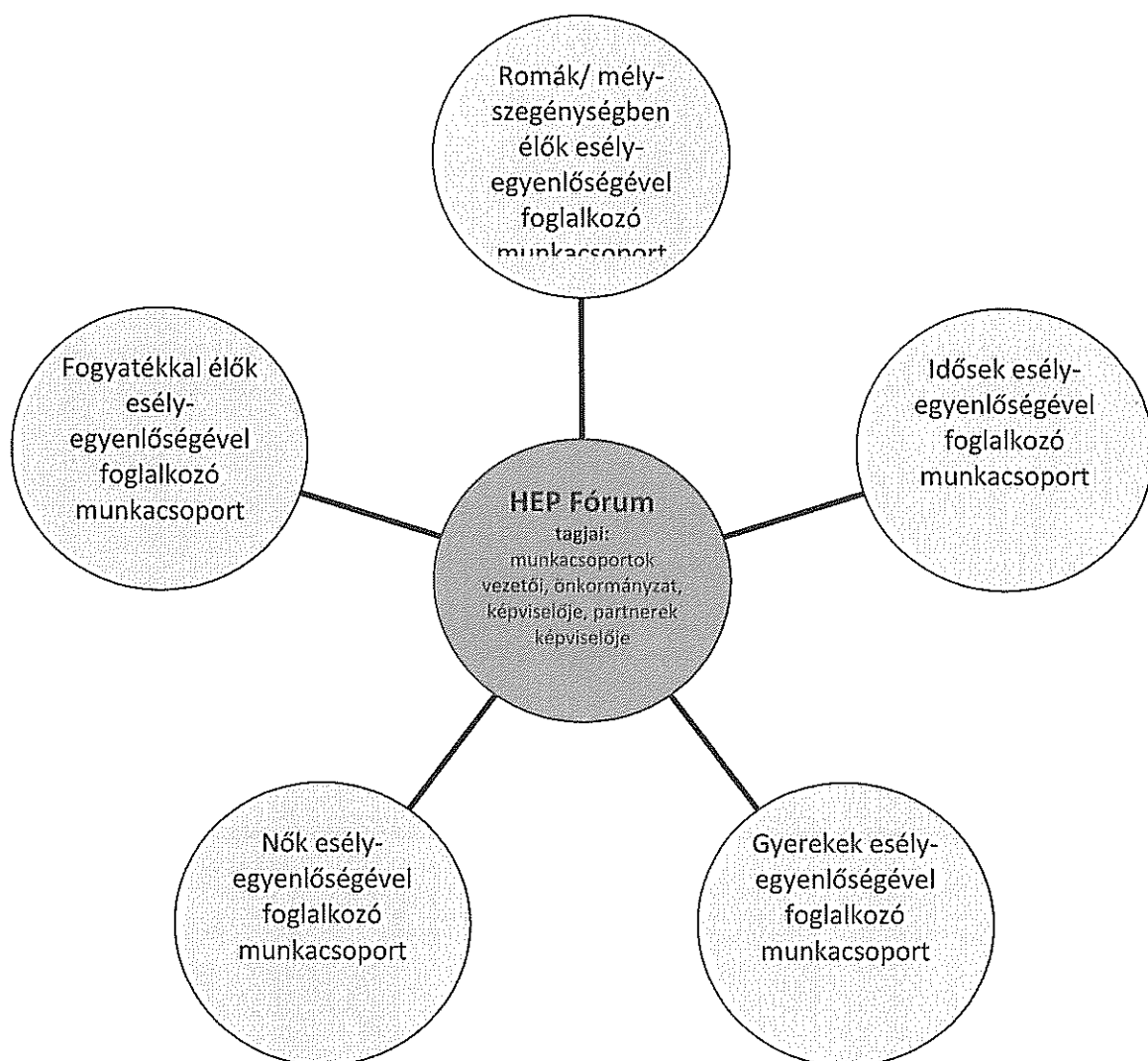
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a közbiztonsági referens felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Kardos Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Kardos Község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 104/2018. (XII. 27.) számú határozatával elfogadta.

Kardos, 2018. december 27.

Brlás János
polgármester

Kardos Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Kardos, 2018. december ...

Partner aláírás

Kardos, 2018. december ...

Partner aláírás

Kardos, 2018. december ...

Partner aláírás